

ANKKURITOIMINNAN KÄSIKIRJAN TOIMINTAMALLIN MUKAISUUS POHJANMAAN POLIISILAITOKSESSA

Sofia Niemonen

5/2020

Tiivistelmä

Tekijä		Tutkinto	
Sofia Niemonen		Poliisi (AMK) / 20181	
Julkaisun nimi		Julkisuusaste	
Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallin mukaisuus Pohjanmaan poliisilaitoksessa		Julkinen	
Ohjaajat		Opinnäytetyön muoto	
Jasmin Kaunisto (Ilse Lammila)		Kvalitatiivinen tutkimus	
Tiivistelmä			
<p>Tässä opinnäytetyössä on tutkittu ankkuritoimintaa Pohjanmaan poliisilaitoksessa ja sen Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisuutta. Tarkoituksena oli selvittää, toteutuvatko Sisäministeriön julkaiseman Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimintatavat ja periaatteet. Opinnäytetyössä on myös tutkittu ankkuritoiminnan yhteneväisyyttä Pohjanmaan poliisilaitoksessa. Tutkimus toteutettiin ankkuripoliisin näkökulmasta. Ankkuritoimintaa Pohjanmaan poliisilaitoksessa on Kokkolassa, Seinäjoella ja Vaasassa.</p> <p>Tutkimus on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimukseen haastateltiin kolmea Pohjanmaan poliisilaitoksen ankkuripoliisia. Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä eli haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että Kokkolassa Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimintatavat ja periaatteet täyttyvät pääosin ottaen huomioon alueelliset tarpeet ja erityispiirteet. Seinäjoella toimintatavat ja periaatteet täyttyvät osittain. Seinäjoella selkeimpänä eroavaisuutena näkyy terveystoimen puuttuminen ankkuritiimistä, jolloin ankkuritiimin moniammatillisuus ei vastaa alueen tarpeita ja erityispiirteitä. Vaasassa moniammatillisuutta ei ole mahdollistettu, ja ankkuripoliisi toimii yksin. Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimintatavat ja periaatteet eivät täyty Vaasassa. Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen ankkuritoiminnan ei voida tutkimusten tulosten mukaan katsoa olevan yhteneväistä, sillä kaupunkien ankkuritoimintojen välillä on eroja.</p>			
Sivumäärä		Tarkastuskuukausi ja -vuosi	
59 + 3 liitesivua		Toukokuu 2020	
Avainsanat			
Ankkuritoiminta, Ankkuritoiminnan käsikirja, ankkuripoliisi, ennalta estäminen, ennaltaehkäisy, moniammatillisuus, sisäinen turvallisuus, nuori			

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Keskeiset käsitteet	5
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	7
2.1 Tutkimuksen tavoitteet	7
2.2 Aiheen tärkeys	7
2.3 Aikaisempi tutkimus.....	9
3 NUORET JA RIKOLLISUUS.....	12
3.1 Nuorten rikollisuustilanne Suomessa	13
3.2 Rikollisuuden syyt.....	14
3.2.1 Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoituminen	16
3.3 Nuoren oikeudellinen asema	16
3.4 Rikollisuuden seuraukset.....	18
3.4.1 Yksilölle aiheutuvat seuraukset	19
3.4.2 Yritykselle aiheutuvat seuraukset	19
3.4.3 Yhteiskunnalle aiheutuvat seuraukset.....	20
4 SISÄINEN TURVALLISUUS	21
4.1 Poliisin ennalta estävä toiminta	22
4.2 Poliisin ennalta estävän toiminnan strategian tavoitteet.....	23
4.3 Ankkuritoiminta osana poliisin ennalta estävää työtä	24
5 ANKKURITOIMINTA	26
5.1 Ankkuritoiminnan moniammatillinen yhteistyö	26
5.2 Ankkuripoliisin toimenkuva ankkuritiimissä	28
5.3 Ankkuritoiminnan toteuttaminen.....	29
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	32
6.1 Tutkimusmenetelmä	32
6.2 Tutkimuskysymys	34
6.3 Haastattelut	35
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	37
7.1 Kokkola	37
7.1.1 Tulokset	40
7.2 Seinäjoki	41
7.2.1 Tulokset	43
7.3 Vaasa	44
7.3.1 Tulokset	47
7.4 Yhteenveto tuloksista Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisuudesta	48
7.5 Ankkuritoiminnan yhteneväisyys Pohjanmaan poliisilaitoksessa	48

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	51
LÄHTEET	55
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ankkuripoliisin näkökulmasta, että järjestetäänkö ankkuritoimintaa Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella yhtenevästi ja Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Tämän lisäksi ankkuritoiminnalla pyritään ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. (Airaksinen ym. 2019, 9.) Ankkuritiimiin kuuluu poliisin lisäksi sosiaali-, nuoriso- ja terveystoimi. Sisäministeriö on Ankkuritoiminnan käsikirjassa määritellyt samansuuntaisen kansallisen toimintamallin ankkuritoiminnan järjestämisestä, ja tutkimuksessani selvitän, että toteutuvatko käsikirjan mukaiset tavoitteet Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella sekä onko toiminta yhteneväistä.

Ankkuritoiminnan yhteiset toimintatavat ovat tarpeen useasta syystä. Nuorilla ja perheillä on esimerkiksi oikeus yhdenvertaisiin palveluihin. Nuorten rikoskäyttäytymisen syyt pohjautuvat usein moniulotteisiin hyvinvointiin liittyviin ongelmiin ja haasteisiin. (Airaksinen ym. 2019, 10, 12). Laaja-alaisesti näihin ongelmiin ja haasteisiin pystytään puuttumaan moniammatillisen tiimin avulla. Tiimissä jokainen hyödyntää omaa ammattitaitoaan ymmärtääkseen nuoren ongelmia ja haasteita auttaakseen nuorta yksilönä. Nuoren ongelmiin ja haasteisiin on puututtava varhaisessa vaiheessa, koska nuoruus on kriittistä aikaa tulevaisuuden muovautumisen suhteen. Opinnäytetyöni on tarkoitus varmistaa, että nuoren hyvinvointiin liittyviin ongelmiin ja haasteisiin puututaan Pohjanmaalla siten kuin se on kansallisella tasolla määritelty. Nuorten rikoskäyttäytymisen ennaltaehkäiseminen ja niihin puuttuminen Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti edistää myös Suomen sisäistä turvallisuutta.

Tulen opinnäytetyössäni käsittelemään tarkemmin työni tarkoitusta ja sen tavoitteita. Tämän lisäksi perehdyn jo aikaisemmin tehtyihin tutkimuksiin. Ankkuritoiminnassa tarkoituksena on arvioida nuoren kokonaisvaltainen tuen ja avun tarve, joten on tärkeää myös ymmärtää käyttäytymisen takana olevia syitä. Tämän vuoksi käsittelen opinnäytetyössäni nuorten rikollisuustilannetta Suomessa, sekä syitä rikollisiin tekoihin ja tekojen seurauksia. Lainsäädäntöön nojaten perehdyn myös nuoren oikeudelliseen asemaan. Ankkuritoiminta on osa ennalta estävää toimintaa sekä Ennalta estävän työn strategiaa 2019-2023. Käsittelen opinnäytetyössäni ennalta estävää toimintaa myös osana sisäistä turvallisuutta ja ankkuritoiminnan tärkeyttä taas osana ennalta estävää toimintaa sekä ennalta estävän työn strategiaa 2019-2023. Tutkin opinnäytetyössäni tarkemmin ankkuritoimintaa sekä Ankkuritoiminnan

käsikirjaa. Käsikirjan avulla selvitän, kuinka ankkuritoimintaa tulisi järjestää, että se olisi toimintamallin mukaista ja kansallisesti yhteneväistä.

Toteutan opinnäytetyöni laadullisena, eli kvalitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusmenetelmäksi valitsin haastattelut. Haastattelen Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella työskenteleviä ankkuripoliiseja, joita on kolme. Heidän sijoittumispaikkansa ovat Kokkola, Seinäjoki ja Vaasa. Näin ollen pääsen selvittämään ankkuripoliisiin näkökulmasta, kuinka Kokkolassa, Seinäjoella ja Vaasassa järjestetään moniammatillista ankkuritoimintaa. Perehdyn myös haastatteluissa itse ankkuripoliisin rooliin moniammatillisessa yhteistyössä. Haastattelut ovat rakennettu Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallin pohjalta.

Toteutan tutkimukseni Pohjanmaan poliisilaitoksella Kokkolan poliisiasemalla, missä haastattelen Kokkolassa työskentelevää ankkuripoliisia. Seinäjoen ja Vaasan ankkuripoliiseja haastattelen etäyhteyden avulla.

Valitsin opinnäytetyöni aiheen, koska lasten ja nuorten hyvinvointi sekä sen edistäminen on kiinnostanut minua jo kauan. Jo Poliisiammattikorkeakoulun opintojen alkuvaiheessa tiesin, että lasten ja nuorten rikollisuus ja rikollisuuden ennaltaehkäiseminen tulee kiinnostamaan minua. Opintojen aikana saimme luennon ankkuritoiminnasta ja toiminta herätti huomioni. Työharjoitteluni aikana pääsin työskentelemään Kokkolan ankkuritiimin kanssa ja heidän kanssaan keskustellessa kävi ilmi, että ankkuritiimit Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella ovat hieman erilaiset. Yhdessä Kokkolan ankkuritiimin kanssaideoimme, että olisi tarpeen kartoittaa Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella tapahtuvaa ankkuritoimintaa ja sen käsikirjan toimintamallin mukaisuutta. Ankkuritiimien rakenteiden eroavaisuuksien vuoksi päätin valita tutkimukseeni Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen. Ankkuritoimintaa Pohjanmaalla ei myöskään ole vielä aikaisemmin tutkittu ankkuripoliisin näkökulmasta.

Tutkimus syventää omaa ymmärrystäni moniammatillisesta yhteistyöstä sekä sen hyödyntämisestä ja näin ollen pääsen kehittämään omaa ammatillista osaamistani. Halusin tehdä opinnäytetyön, jonka aihe on ajankohtainen, tärkeä ja omaa ammattitaitoani kehittävä. On myös tärkeää, että tutkimuksen tulokset olisivat hyödynnettävissä. Ankkuritoiminnasta löysin ai-
nekset juuri sellaisen opinnäytetyön toteuttamiseen.

1.1 Keskeiset käsitteet

Poliisin ennalta estävä toiminta

Tavoitteena yhteiskunnan turvallisuuden parantaminen ja rikosten torjunta. Toiminnassa keskeistä on väkivallan vähentäminen, verkostoyhteistyön tehostaminen, tietojohtoisuuden vahvistaminen ja sosiaalisen median hyödyntäminen. Tavoitteena on, että vaikutukset ilmevät toiminnan tehostumisena, rikosten vähenemisenä ja turvallisuuden lisääntymisenä.

Ennaltaehkäiseminen

Monialaista toimintaa, jolla pyritään torjumaan hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä ongelmia. Sisältää myös poliisin toteuttaman rikosten ennalta estämisen.

Ankkuritoiminnan käsikirja

Sisäministeriön julkaisu, jonka tarkoituksena on tukea ankkuritoiminnan toteuttamista, kehittämistä ja arviointia Suomessa. Käsikirja on laadittu yhdessä ankkuritoiminnan ohjausryhmän kanssa.

Ankkuritoiminta

Moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuritoiminta pyrkii myös ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja.

Ankkuritiimi

Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta

Ankkuritoiminnan asiakas

- Alle 18-vuotias lapsi tai nuori, joka
- on tehnyt rikoksen tai jota epäillään rikoksesta ja/tai
- on käyttänyt huumeita ja/tai päihteitä ja/tai
- on vaarassa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiselle (ilman ikärajoja) ja/tai
- tarvitsee moniammatillista tukea elämäntilanteessaan, esim. lähisuhde- tai perheväkivaltatapauksissa. (Airaksinen ym. 2019, 10.)

Ankkuripoliisi

Ankkuritiimissä toimiva poliisi.

Väkivaltainen ekstremismi

Väkivallan käyttämistä, sillä uhkaamista, siihen kannustamista tai sen oikeuttamista aatemaailmalla (sisältäen äärioikeiston, äärivasemmiston, uskonnolliset aatteet ym.). Pyrkimystä muuttaa yhteiskuntaa ideologian näkökulmasta.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

2.1 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, toteutuvatko Sisäministeriön julkaiseman Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimintatavat ja periaatteet Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. Tavoitteena on myös tuoda esille mahdollisia Kokkolan, Seinäjoen ja Vaasan poliisiasemien välillä olevia eroja ankkuritoiminnassa esille. Haastatteluiden ja tutkimustulosten tarkoituksena on herätellä poliisilaitoksia tarkastelemaan omaa ankkuritoimintaansa ja sen käsikirjan mukaisuutta.

Tarkoituksena ei ole ainoastaan tutkia ankkuritoimintaa sisäisen turvallisuuden edistämiseksi ja ankkuritoiminnan asiakkaan yhdenvertaisen palvelun takaamiseksi, vaan myös tarkastella toimintaa organisaation näkökulmasta. Tavoitteena on selvittää, onko ankkuripoliisille tarjottu mahdollisuus toteuttaa ankkuritoimintaa Ankkuritoiminnan käsikirjan mallin mukaisesti Pohjanmaan poliisilaitoksen puolesta.

Tutkimusten tulosten tarkoituksena on antaa Pohjanmaan poliisilaitoksella viitteitä siitä, onko yksiköissä järjestetty ankkuritoiminta Ankkuritoiminnan käsikirjan mallin mukaista. Jos toiminta ei ole mallin mukaista, siinä on puutteita tai sitä ei mahdollisteta tavoitteiden mukaisesti, toivon, että tutkimukseni osoittaa havaitut puutteet ja näin olleen auttaa tekemään toimintaan muutoksia. Tavoitteena on, että myös muut Suomen poliisilaitokset tarkastelisivat omaa ankkuritoimintaansa tutkimukseni innoittamana.

Poliisin työssä pyritään avoimuuteen. Tarkastelemalla poliisin toimintaa, pyrin edistämään tätä avoimuutta sekä poliisin toiminnan läpinäkyvyyttä. Tutkimukseni tavoite on myös lisätä tietoisuutta ankkuritoiminnasta, sillä ankkuritiimi pyrkii toimimaan näkyvillä ja olemaan helposti lähestyttävissä.

2.2 Aiheen tärkeys

”Satsaus lapsiin ja nuoriin on paras investointi tulevaisuuteen” (Lautamo 2020, www.ralla.fi).

Lapsiin ja nuoriin satsaaminen on aina ajankohtaista ja opinnäytetyöni tarkoituksena on satsata juuri heihin keskittyvään toimintaan. Valtaosa suomalaisista nuorista voi hyvin, mutta hyvinvoinnin tilassa havaittava eriarvoisuus on huolestuttava. Tämä tarkoittaa sitä, että kuilu hyvinvoivien ja huono-osaisten nuorten välillä kasvaa. (Airaksinen ym. 2019, 12.) Nuoren hyvinvointiin tulee puuttua yhdenvertaisilla palveluilla, joita ankkuritoiminta tarjoaa. Ankkuritoiminnan keskeisin henkilö onkin nuori itse ja nuoren osallisuus on ankkuritoimintaa ohjaava periaate. Nuori kuullaan oman elämänsä asiantuntijana ja hänet kohdataan tasavertaisena kumppanina. Hän tulee kuulluksi ja saa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Ankkuritiimin ammattilaiset ovat ensisijaisesti nuoren puolella ja tukemassa häntä eteenpäin. (Airaksinen ym. 2019, 19.) Nuoruus on aikaa, jolloin tehdään päätöksiä tulevaisuuden suhteen. Silloin on vielä mahdollista tukea nuorta tekemään tärkeitä päätöksiä ja muuttaa merkittävästi nuoren elämän suuntaa kohti parempaa tulevaisuutta. Kriminologiassakin on tutkittu, että ihmiselle kriittisintä aikaa on nuoruus hänen sosiaalisen asemansa ja elämänkaaren muovautumisessa (Kivivuori 2013, 28-29). Kriminologia on tieteenala, joka tutkii rikoskäyttäytymistä ja siihen kohdistuvia reaktioita (Kivivuori ym. 2018, 17). Aktiivinen rikoskäyttäytyminen alkaa ihmisillä yleisimmin nuoruudessa, minkä vuoksi on tärkeää puuttua siihen jo varhain. Ankkuritoiminta kohdistuu lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Ankkuritoiminnassa hyvinvoinnin edistäminen sisältää terveyttä ja hyvinvointia heikentävien tekijöiden varhaisen tunnistamisen ja ongelmiin puuttumisen (Airaksinen ym. 2019, 21). Opinnäytetyöni aiheena on tarkastella ankkuritoimintaa Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella ja sen käsikirjan mukaisuutta, jotta voidaan varmistua moniammatillisen yhteistyön toteutumisesta ja ankkuritoiminnan yhteneväisyydestä. Ankkuritoiminnan yhteneväisyys on tärkeää useasta syystä. Näitä syitä ovat:

1. Nuorilla ja perheillä on oikeus yhdenvertaisiin palveluihin. Kansallisesti yhtenäisten toimintatapojen ansiosta ankkuripalvelut voidaan järjestää eri puolilla maata samansuuntaisesti.
2. Kansallisesti yhdenmukaisilla toiminnoilla voidaan tukea käytännön ankkuritoiminnan käynnistämistä, suunnittelua, toteutusta ja arviointia.
3. Yhtenevaiset toimintatavat mahdollistavat moniammatillisen yhteistyön toteuttamisen ja johtamisen.

4. Ankkuritoimintaa voidaan paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti seurata, arvioida ja kehittää yhdenmukaisesti. (Airaksinen ym. 2019, 10).

Ankkuritoiminta edistää myös omalta osaltaan Suomen sisäistä turvallisuutta, sillä se on osa ennalta estävää toimintaa. Ennalta estävä toiminta on poliisin laissa säädetty tehtävä, jolla ylläpidetään yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin puuttumalla varhain turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ja kehityksiin (Enska, Sisäministeriö 2019, 9). Jotta ennalta estävän toiminnan tavoitteisiin päästäisiin, tulee varmistaa, että myös Ankkuritoiminta toimii omalta osaltaan suunnitellusti. Ennalta estävän työn tavoitteena on, että vaikutukset ilmenevät hyötynä pitkällä aikavälillä toiminnan tehoutumisena, rikosten vähenemisenä ja turvallisuuden lisääntymisenä (Sisäministeriö 2014).

2.3 Aikaisempi tutkimus

Ankkuritoiminnasta on tehty aikaisempia tutkimuksia ja toiminnan moniammatillisuuden vuoksi on tutkimuksia tehty eri alojen opiskelijoiden toimesta. Keskiössä omassa opinnäytetyössäni tulee olemaan Sisäministeriön julkaisema Ankkuritoiminnan käsikirja (2019), jota on tähän mennessä aikaisemmissa tutkimuksissa hyödynnetty varsin vähän. Ankkuritoiminnan käsikirjaa on kuitenkin jo hyödynnetty esimerkiksi Heli Rothin (Poliisiammattikorkeakoulu, 2019) tekemässä opinnäytetyössä ankkuritoiminnasta.

Roth teki opinnäytetyön ankkuritoiminnasta asiakkaan eli nuoren vanhempien näkökulmasta. Tutkimuksessa Roth selvitti, kuinka vanhemmat ovat kokeneet ankkuritiimin tapaaamisen, mitä he ajattelivat poliisin toiminnasta ja millaisia ajatuksia toiminta kokonaisuudessaan oli heissä herättänyt. Tutkimuksessa toteutetuissa haastatteluissa Roth pyrki myös selvittämään, onko toiminnassa päästy Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisiin tavoitteisiin vanhempien näkökulmasta. (Roth, 2019). Rothin opinnäytetyö onkin varsin mielenkiintoinen, sillä Roth on tutkinut ankkuritoimintaa asiakkaan näkökulmasta, kun taas itse tutkin ankkuritoiminnan käsikirjanmukaisuutta poliisiorganisaation näkökulmasta haastattelemassa ankkuripoliiseja.

Miia Koitti ja Joanna Niemi (Laurea-ammattikorkeakoulu, 2017) ovat taas tutkineet nuorten rikosentekijöiden kokemuksia ankkuritoiminnasta. Heidän opinnäytetyönsä tarkoituksena oli selvittää nuorten rikollisuuden syitä sekä ankkuritoiminnan vaikutuksista heidän elämässään. Opinnäytetyössään he haastattelivat kuutta ankkuritoiminnassa mukana ollutta

rikostaustaista nuorta. Koitin ja Niemen opinnäytetyön tulokset osoittivat, että nuorten rikoskäyttäytymisen syynä ovat yleisimmin rikollisuuteen altistava kaveripiiri, rikosmyönteinen sosiaalinen ympäristö ja päihteiden käyttö. Tutkimuksen tulokset osoittivat myös, että nuoret kokivat Ankkuritoiminnalla olevan merkittävä vaikutus rikoksista irtautumiseen sekä nuoren elämänlaadun parantamiseen kokonaisuudessaan. (Koitti & Niemi, 2017.)

Nuorten rikollisuuteen ja siihen puuttumiseen on perehdytty Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisussa Kuka vastaa nuorten rikoksiin? (2019). Haikkolan, Hästbackan ja Pekkarisen julkaisussa on tutkittu tapoja, joilla nuorten rikoksiin puututaan eri puolilla Suomea. Tutkimuksessa oli vertailtu eri alueilla toimivia toimintamalleja ja todettu, että tarvitaan tietoa työntekijöiden ja nuorten kokemuksista, jotta palveluita voidaan kehittää myös heidän näkökulmastaan. Tutkimuksen avulla olikin selvitetty ammattilaisten kokemuksia rikoksiin puuttumisesta ja puuttumisen tehokkuudesta, sekä kartoitettu kehitysehdotuksia. Työntekijöiden näkökulmaan paneutumalla päästään käsiksi myös palvelujärjestelmän kipukohtiin ja yhteistyön ongelmiin ja toisaalta saadaan esiin työntekijöiden työssään käyttämä harkintavalta. Vertailussa mukana on myös Päijät-Hämeen ankkuritiimi. Muita vertailtavia malleja olivat Helsingin järjestötoimijoiden Aseman lapset Ry:n Bunkkeritiimi, Helsingin järjestötoimijoiden Kriminaalitukisäätiön nuorten toimintakeskus, Kotkan nuorten tiimi sekä Oulun nuorisorikostutkintaryhmä. (Haikkola, Hästbacka, Pekkarinen, 2019).

Jotta voidaan ymmärtää nuorten rikollisuuteen puuttumisen tärkeys ja ankkuritoiminnan tarpeellisuus, tulee ymmärtää rikollisuuden syitä ja rikollisuustilannetta. Tähän aiheeseen liittyen ovatkin Sebastian Kangaskortet ja Niiles Klemola (Poliisiammattikorkeakoulu, 2019) tehneet mielenkiintoisen opinnäytetyön. Opinnäytetyössään he käsittelevät nuorisorikollisuustilannetta Oulun ja Kokkolan alueella, sekä vertailevat niitä keskenään. Heidän tavoitteenaan oli ymmärtää vallitsevaa nuorisorikollisuuden tilaa Oulussa ja Kokkolassa. Opinnäytetyössään he myös pohtivat syitä ja vaikuttavia tekijöitä nuorten rikollisuuteen. Nuorten rikollisuuteen vaikuttavat syyt auttavat havainnoimaan niitä tekijöitä, joihin tulisi puuttua nuoren elämässä jo varhaisessa vaiheessa. Heidän tutkimustuloksensa osoittivat, että Oulun ja Kokkolan alueilla nuorisorikollisuuden määrä ei ollut huomattavasti kasvanut eikä vähentynyt. Heidän tekemien haastatteluiden myötä selvisi, että nuorisorikollisuus on muuttanut muotoaan vuosien aikana, joka näkyy huumeikäytön lisääntymisenä sekä niihin suhtautumisena. Tulokset osoittivat myös, että huumausaineiden käyttö nuorten keskuudessa lisää oheisrikollisuutta. (Kangaskortet, Klemola, 2019.)

Ankkuritoiminnan käsikirja on määritellyt ankkuritoiminnan toteuttamiselle mallin ja toimintatapojen tarkoituksena on pystyä järjestämään ankkuritoimintaa eri puolilla maata samansuuntaisesti, vaikka se järjestetään paikallisesti tai alueellisesti siten, että se vastaa alueensa tarpeita ja erityispiirteitä. Kuten aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, nuorten ja vanhempien näkökulmasta ankkuritoimintaa on tutkittu. Toimintaa ei kuitenkaan ole vielä tutkittu ankkuripoliisin näkökulmasta.

3 NUORET JA RIKOLLISUUS

Nuorten hyvinvointi muodostuu nuoren itsensä ja ympäristön tuottamista moniulotteisista asioista, jolla voi olla välittömät tai välilliset seuraukset nuoren nykyiseen ja tulevaan elämään ja hyvinvointiin. Ne voivat äärimmillään johtaa rikoksiin ja väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen. (Airaksinen ym. 2019, 12.)

Ankkuritoiminta kohdistuu alle 18- vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen sekä pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Ennen ankkuritoimintaan ja Ankkuritoiminnan käsikirjaan tutustumista tutustun nuorten rikollisuustilanteeseen Suomessa. Tämän lisäksi käsittelen tässä luvussa nuorten vastuuta rikosoikeudellisesti, syitä nuorten rikollisuuteen ja väkivaltaiseen ekstremismiin sekä rikollisuuden seurauksia kriminologian avulla. Rikoskäyttäytymisellä tarkoitetaan sosiaalisten normien rikkomista ja reaktiolla tarkoitetaan kaikenlaisia ja kaiken asteisia reaktioita normien määrittelyistä, moraalitunteista ja epävirallisesta sosiaalisesta kontrollista virallisen seuraamusjärjestelmän toimintaan, muotoutumiseen ja kriminaalipolitiikkaan (Kivivuori ym. 2018, 17). Kivivuoren ym. Kriminologia -teoksessa (2018) on avattu kriminologiaa tieteenalana ottaen huomioon yksilötason vaikutukset. Yksi kriminologisen tutkimuksen vahvimista ja toistetuimmista löydöksistä on iän ja rikoskäyttäytymisen voimakas yhteys. (Kivivuori ym. 2018, 114.)

Kriminologia -teoksessa (2018) on kuvattu poliisin tietoon tulleet rikokset vuosilta 2011-2015 rikoksesta epäillyn iän mukaan suhteutettuna ikäryhmän kokoon Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilastojen avulla. Tilastoista selvisi, että 18-vuotiaat tekevät eniten rikoksia, jonka jälkeen alkaa suhteellisen tasainen lasku. Alle 18-vuotiaat tekevät kaikista rikoksista epäillyistä eniten alkoholirikoksia ja -rikkomuksia sekä melko paljon esimerkiksi tuhoitöitä ja vahingontekoja. (Kivivuori ym. 2018, 115.)

Kriminologiassa on historian pohjalta painotettu nuoruusikää, koska aktiivinen rikoskäyttäytyminen alkaa ihmisillä yleisimmin nuoruusiässä. Todennäköistä on se, että aikuisena rikoksiin syyllistyvä henkilö on ollut jo nuoruusvuosina muita nuoria aktiivisempi rikoskäyttäytyjä. Nuoruus on ihmiselle kriittistä aikaa hänen sosiaalisen asemansa ja elämänkaaren muovautumisessa. (Kivivuori 2013, 28-29.) Näin ollen on tärkeää puuttua moniammatillisesti nuorten rikolliseen toimintaan heidän vielä ollessaan nuoria ja näin ollen saada katkeamaan kierre. Kierteen katkaisemisella on ennaltaehkäisevä vaikutus ajatellen tulevaisuutta.

3.1 Nuorten rikollisuustilanne Suomessa

Helsingin yliopiston julkaiseman Rikollisuustilanne -katsauksen (2018) mukaan nuorten ikäryhmien (alle 21-vuotiaat) osuus poliisin tilastoimassa rikollisuudessa on 2000-luvulla vaihdellut 20 prosentin ja 26 prosentin välillä kaikista rikoksista. Tilasto on tehty vuosien 2001-2017 välillä tehdyistä rikoksista. Tilastosta ilmenee, että alle 18-vuotiaiden osuus on pysytellyt 10 prosentin molemmilla puolilla. 15–17-vuotiaat tekivät 5 prosenttia ja alle 15-vuotiaat 3 prosenttia rikoslakirikoksista vuonna 2017. (Niemi 2018, 200.)

Seuraavassa taulukossa (taulukko 1) on tilastoitu nuorten tekemät rikokset rikoslajeittain. Taulukossa on vertailtu alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten osuutta kaikkiin tehtyihin rikoksiin vuonna 2017.

TAULUKKO 1. Rikoksiin syylliseksi epäiltyjen määrä vuonna 2017 (Niemi 2018, 201)

	Kaikki	Alle 18- vuotiaat	Alaikäisten osuus %
Alkoholirikokset ja -rikkomukset	1 790	1 069	60
Tuhotytöt	213	65	31
Vahingontekorikokset	9 383	2 319	25
Väärän henkilötiedon antaminen	875	182	21
Ryöstörikokset	1 572	322	20
Luvattomat käytöt	585	111	19
Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaaminen	5 291	682	13
Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	2 197	280	13
Seksuaalirikokset	2 237	285	13
Varkausrikokset	49 162	6 250	13
Pahoinpitelyrikokset	23 723	2 606	11
Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	1 570	146	9
Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	21 965	2 007	9
Rikokset oikeudenkäyttöä, viranom. ja yl. järjestys- tä vastaan	10 730	882	8
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen	3 591	284	8
Perätön lausuma tuomioistuimessa/ viranomaismenettelyssä	142	11	8
Maksuvälinepetosrikokset	1 738	115	7
Kiristysrikokset	351	20	6
Kavallusrikokset	1 354	64	5
Huumausainerikokset	25 269	1 159	5
Järjestysrikkomus	1 887	80	4
Väärennysrikokset	2 257	87	4
Kätkemisrikokset	1 778	66	4
Kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle	607	20	3
Tapon, murhan tai surman yritys	403	12	3
Petosrikokset	19 892	496	2
Rattijuopumukset	17 250	349	2
Henkirikokset (tappo, murha, surma)	65	1	2

Taulukosta 1 on tehtävissä johtopäätöksiä, että rikokset, joissa nuorten osuus on suuri, liittyvät yleensä vapaa-ajanviettoon, alkoholiin ja ikärajoja koskeviin säännöksiin. Alaikäisten nuorten osuus on suurimmillaan alkoholirikoksissa ja -rikkomuksissa. Petoksin, kavalluksiin ja talousrikoksiin, nuoret syyllistyvät harvoin. (Niemi 2018, 201.) Suuri osa nuorten tekemistä rikoksista on melko vähäisiä tekoja, ja tilastojen valossa voi päätellä, että Ankkuritoiminnalle on tarvetta juuri niiden osalta. Ankkuritoiminnassa kyse onkin enemmän rikosten ennaltaehkäisystä ja nuorten hyvinvoinnin edistämisestä. (Roth 2019, 3).

On kuitenkin huomioitavaa, että viranomaistilastoista puuttuvat teot, jotka eivät tule poliisin tietoon. Piilorikollisuus on rikollisuuden mittaamisen kannalta ongelma useimmissa rikostyypeissä, eikä kokonaisrikollisuudesta ja sen kehityksestä pystytäkään saamaan kattavaa kuvaa tilastoitua rikollisuutta tarkastelemalla. Mitä lievemmästä rikoksesta on kysymys, sitä todennäköisempää on, että teko ei tule viranomaisten tietoon. (Niemi 2018, 207.) Matti Näsi on tehnyt katsauksen nuorten rikoskäyttäytymiseen ja uhrikokemuksiin 2016. Näsin katsauksen pohjalta 1995-2016 todennäköisintä on, että myymälävarkauksien kohdalla nuoren tekemänä rikos jää tulematta poliisin tietoon. Tätä voi selittää myymälöiden tekninen- ja muu valvonta. Vaikka viidennes myymälävarkauteen syyllistyneistä on tullut poliisin tietoon, suuri osa on välttynyt viranomaiskontaktilta. (Näsi 2016, 18.)

3.2 Rikollisuuden syyt

Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota palvelua, jossa nuoren ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja siten ennaltaehkäistä ongelmien kasautuminen (Airaksinen ym. 2019, 18). Jotta tällaista palvelua pystytään tarjoamaan, tulee myös ymmärtää rikollisuuden syyt. Syitä rikollisuuteen on monia eivätkä ne ole aina yksiselitteisiä. Tulen kirjallisuuden avulla kuvaamaan muutamia tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa nuoren rikollisuuteen.

Yksittäisiä syitä nuorten rikollisuuteen on harvoin tunnistettavissa, mutta muun muassa syrjäytymisen on todettu olevan tähän yhteydessä. Nuorten syrjäytymiseen ja rikoskäyttäytymiseen voivat vaikuttaa aiemmat kokemukset rikoksista, kaltoinkohtelusta, lähisuhde- tai perheväkivallasta tai hyvinvointiin liittyvistä laiminlyönneistä. Riskiä lisäävät myös nuoren heikot sosiaaliset taidot, jotka ilmenevät esimerkiksi vaikeutena muodostaa ystävyssuhteita, epäsosiaalisena käyttäytymisenä sekä kokemuksena siitä, että on sosiaalisissa tilanteissa uhattuna. (Airaksinen ym. 2019, 12.) Toisaalta taas mahdolliset ystävyssuhteet

saattavat selittää nuoren käyttäytymistä. Kriminologian yleisimpiä ja vanhimpia havaintoja on, että rikosaktiivisten henkilöiden ystävät ovat hekin yleensä rikosaktiivisia (Kivivuori 2013, 256). Riskiä rikoskäyttäytymiseen lisäävät myös keskittymis- ja käyttäytymisvaikeudet sekä mielenterveysongelmat ja päihteiden käyttö. Juuri nämä nuoren hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasautuminen saattaa aiheuttaa rikoskäyttäytymistä. Perheen sosioekonominen asema voi myös osaltaan myötävaikuttaa nuoren hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasautumiseen ja rikoskäyttäytymiseen. (Airaksinen ym. 2019, 12.) Koulumaailmalla on myös osansa nuoren hyvinvoinnissa, sillä siellä muodostetaan sosiaalisia suhteita, mutta toisaalta koulumaailma saattaa aiheuttaa myös syrjäytymistä ja muita hyvinvointiin liittyviä laiminlyöntejä. Koulumaailmalla on iso osa nuoren elämässä ja nuoren rikoskäyttäytyminen voi muovautua siellä. Kouluilla onkin tämän vuoksi iso rooli rikosten ja rikoskäyttäytymisen ennaltaehkäisyssä. (Hayden ym. 2007, 2.)

Kivivuori ym. (2018) kertovat teoksessaan rikollisuuden syistä. Usein etsitään mekanismeja, joissa sosiaalinen syysuhde välittyy yksilötason kautta tai yksilötason ominaisuus välittyy sosiaalisen prosessin kautta. Huomion kohteena ovat sosiaaliin rakenteisiin liittyvät ja yksilötasoiset tekijät samanaikaisesti. Tätä ajatusta on teoksessa jäsenneilty käsitteellisellä ja otteellalla yksilötason valikoitumisprosesseihin ja sosiaaliin syysuhteisiin. Valikoituminen tarkoittaa esimerkiksi yksilöiden aktiivista hakeutumista itseään miellyttäviin ympäristöihin. Jos esimerkiksi nuori ei viihdy aikuisten valvonnan piirissä, hän saattaa karttaa vaikkapa urheiluseurojen järjestäytyntä vapaa-ajan viettoa. Yksilöt eivät siis jakaudu satunnaisesti niihin, jotka ovat kontrollin piirissä, ja niihin, jotka eivät ole, vaan heidän omat alttiutensa vaikuttavat asiaan. Toisena esimerkkinä Kivivuori ym. (2018, 18) kuvaavat torjunnan. Jos ihminen on hyvin lyhytjännitteinen ja aggressioon taipuvainen tai päihdehakuinen, muut voivat karttaa hänen seuraansa. Muiden reaktiot yksilön käyttäytymiseen valikoituvat hänen omasta tahdostaan riippumatta. Sosiaalisia syysuhteita on taas kuvattu ympäristön vaikutuksella rikosalttiuteen, kun vaikutuksesta on poistettu yksilön pysyvien alttiuksien osuus. Sosiaaliset oppimisprosessit, sosiaalinen kontrolli ja leimaamisvaikutukset ovat tyypillisiä esimerkkejä tällaisista syysuhteista. (Kivivuori ym. 2018, 18.) Vakavan rikoskäyttäytymisen taustalla on tavallisesti moniongelmainen perhetilanne ja vaikeat kasvuolosuhteet. Kriminologiassa on katsottu, että suurin osa vakavasta rikollisuudesta keskittyy pieneen ryhmään urautuneita rikoksentekijöitä. (Hinkkanen ym. 2007, 12, 35.)

Hahmottamisen kannalta on myös hyödyllistä erottaa käyttäytyminen ja toiminta. Esimerkiksi lapsuuden aikana koettu väkivalta voi olla eräs yksilön rikosalttiuden syy, vaikka hän

ei tätä tiedostaisi tai hyväksyisi syynä. Toiminta tarkoittaa tiedostettua ja tavoitteellista käyttäytymistä, jota yksilö selittää lapsena koetun väkivallan seuraukseksi riippumatta siitä onko näin todella. Tärkeää on erottaa käyttäytymisen (syiden) ja toiminnan (tietoisten tavoitteiden ja motiivien) välillä olevat erot. Esimerkiksi rikollisuuden syitä ei voida tutkia pelkästään kysymällä asiaa rikoksentekijältä itseltään. Ylipäätään ihmiset eivät välttämättä tiedä tai tunnista käyttäytymisensä syitä. (Kivivuori ym. 2018, 24.)

3.2.1 Väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoituminen

Ankkuritoiminnalla pyritään myös ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Väkivaltaisen radikalisoitumisen syyt ovat moniulotteisia ja yksilöllisiä ja niitä ei ole voitu yksiselitteisesti määritellä. Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan sitä, kun väkivaltaa käytetään, sillä uhataan, siihen kannustetaan tai se oikeutetaan aatemaailmalla. Ideologioihin perustuva väkivaltainen radikalisaatio eroaa muista rikoksista, koska se pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa ideologian näkökulmasta. Radikaalin ryhmän jäsenet uskovat, että heidän osallisuutensa ryhmään ja sen toimintaan voi muuttaa sosiaalista ja poliittista tilannetta. Nuorten ekstremistiset ilmaukset voivat näyttäytyä monin eri tavoin ja niitä voi olla haasteellista tunnistaa. (Airaksinen ym. 2019, 14.) Ekstremistiset ilmaukset voivat kuitenkin näkyä nuoren normeissa ja arvoissa, jotka eroavat niiden nuorten normeista ja arvoista, jotka ovat sosiaalisesti hyväksytyjä (Davydov 2015, 152). Nuorille ryhmä voi olla tärkeä osa identiteetin rakentamista, sillä se voi tarjota mahdollisuuden saavuttaa jotain sekä tuntea yhteenkuuluvuutta ja hyväksyntää. Siten ryhmä voi tarjota nuorelle merkitystä elämään. (Airaksinen ym. 2019, 14.) Esimerkiksi näiden asioiden puuttuminen nuoren elämässä saattaa olla syy nuoren väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumiseen.

3.3 Nuoren oikeudellinen asema

Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15-vuoden iässä. Tätä nuoremmat rikokset jäävät rankaisematta, mutta se ei kuitenkaan merkitse, ettei lasten rikoksiin kohdistettaisi toimia. Alle 15-vuotias on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon ja voi ottaa osaa sovitteluun. (Näsi & Tanskanen 2016, 199.) Kun alle 15-vuotiasta epäillään rikollisesta teosta, pyritään siihen puuttumaan ankkuritoiminnalla. Ankkuritiimi voi esimerkiksi puhuttaa alle 15-vuotiasta. Alaikäisenä tehty rikollinen teko voi vaatia myös lastensuojelutoimia, tai muita sosiaalipuolenpalveluita, miksi moniviranomaistoiminta on hyödyllistä nuoren kannalta (Roth

2019, 19). Perusteena tälle 15-vuoden ikärajalle on iän tuoma henkinen kypsyys, jota on katsottu 15-vuotiaalta ja tätä vanhemmalta voitavan jo edellyttää (HE 44/2002 vp, 46–47).

Rikosoikeudellisesti 15-17-vuotiasta kutsutaan nuoreksi henkilöksi. Juuri heitä koskee suurin osa rikosoikeudellisesta erityissääntelystä. Rikoslain säännösten soveltamisessa ratkaisevaa rikosentekohetkellä on ikä, sillä rikoksen tekeminen alle 18-vuotiaana on yksi rangaistusasteikon lieventämisperusteista. Rikoslain 6 luvun 8 §:n mukaan määrättäessä rangaistusta alle 18-vuotiaalle tekijälle, saa tekijälle tuomita enintään kolme neljännestä rikoksesta säädetystä vankeus- tai sakkorangaistuksen enimmäismäärästä ja vähintään rikoksesta säädetyn rangaistuslajin vähimmäismäärän. Rikoslain mukaan alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta ei määrätä ehdottomaan vankeusrangaistukseen, ellei painavat syyt sitä vaadi. Rikos voidaan jättää myös tuomitsematta, jos tekijä on ollut alle 18-vuotias ja teon katsotaan tapahtuneen ymmärtämättömyydestä tai harkitsemattomuudesta. (19.12.1989/39.)

Rikoslain 6 luvun 10 a §:n mukaan alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta tuomitaan nuorisorangaistukseen, jos sakko on rikoksen vakavuus, rikoksesta ilmenevä tekijän syyllisyys ja tekijän aikaisemmat rikokset huomioon ottaen riittämätön rangaistus eivätkä painavat syyt vaadi ehdottoman vankeusrangaistuksen tuomitsemista ja ehdollista vankeutta valvontoiheen ei ole pidettävä riittävänä tekijän sosiaalisen selviytymisen edistämiseksi tai uusien rikosten ehkäisemiseksi. (19.12.1989/39.)

Nuorilla on rikosoikeuden instituutiossa erityisasema ja -kohtelu. Lapset on perinteisesti rajattu rikosoikeudellisten seuraamusten ulkopuolelle. (Harrikari 2010, 17). Lasten ja nuorten erityiskohtelu rikosoikeudessa nojautuu kolmeen pääperiaatteeseen. Ensinnäkin on yleisesti hyväksytty se tosiasia, että lapset ja nuoret tekevät rikoksia mielijohteesta ja ajattelemattomuudesta, minkä takia heidän tekemisiinsä puututaan lievemmillä kädellä. Lisäksi yleismaailmallinen käytäntö kehittyneissä oikeusvaltioissa on, että lasta ei rangaista. Toiseksi alaikäisten rikollisuus ja poikkeava käyttäytyminen käsitetään lyhytaikaiseksi ja ohimeneväksi normaaliin kasvuvaiheeseen kuuluvaksi rajojen koettelemiseksi. Tästä syystä heitä kohtaan ollaan kärsivällisempiä. Kolmanneksi uskotaan, että lapset ja nuoret ovat aikuisia vastaanottavaisempia kasvatuksellisille toimenpiteille ja yrityksille vaikuttaa asenteisiin ja käyttäytymistottumuksiin. (Blom 2015, 20-21).

Esitutkinnassa alle 15-vuotiaalla on myös osansa. Esitutkintalain 3 luvun 5 § määrittelee rikollisen teon tutkinnasta. Lain mukaan, kun alle 15-vuotiaan epäillä syyllistyneen

rikolliseen tekoon, toimitetaan tarvittaessa esitutkinta sen selvittämiseksi, onko 15 vuotta täyttänyt ollut osallisena teossa. Alle 15-vuotiaan tekemäksi epäillyn rikollisen teon johdosta toimitetaan lisäksi tarvittaessa esitutkinta asianomistajan pyynnöstä teolla menetetyn omaisuuden takaisin saamiseksi tai hänen vahingonkorvausoikeutensa toteuttamiseksi, menettämisseuraamuksen edellytysten selvittämiseksi tai epäiltyyn kohdistuvien lastensuojelutoimenpiteiden tarpeen tai muun epäillyn etuun liittyvän selvittämistarpeen vuoksi. (22.7.2011/805.)

Esitutkintalain 7 luvun mukaiset kuulustelut koskevat myös alaikäisten oikeuksia. Esitutkintalain 7 luvun 11 §:n mukaan alle 18-vuotiasta ei saa kuulustella ilman todistajaa, ellei kuulustelussa ole läsnä hänen avustajansa tai laillinen edustajansa taikka sosiaaliviranomaisen edustaja. 7 luvun 14 §:n mukaan taas, jos kuulusteltava on alle 15-vuotias, hänen huoltajallaan, edunvalvojallaan tai muulla laillisella edustajalla on oikeus olla läsnä kuulustelussa. (22.7.2011/805.)

3.4 Rikollisuuden seuraukset

Lasten ja nuorten saavat oikeudelliselta asemaltaan rikosoikeudellisesti niin sanotusti erityiskohtelua, kuten edellisessä luvussa on käsitelty. Kuitenkaan seurausten suhteen tällaista käytäntöä ei ole, vaan seuraukset voivat olla valtavatkin niin rikoksen tekijälle itselleen kuin muille. Ankkuritoiminta on osa ennalta estävää toimintaa ja on selkeää, että rikollisuuden ehkäisy ja torjunta vähentävät myös rikollisuuden aiheuttamia seurauksia. Puuttuminen nuorten rikollisuuteen on myös yhteiskunnallisesti merkityksellistä. Ennaltaehkäisevä työ ja varhaisen tuen tarjoaminen on yhteiskunnalle taloudellisempaa kuin nuoren auttaminen vasta siinä vaiheessa, kun tilanne on riistäytynyt käsistä ja syrjäytymiskehitys alkanut (Sisäasianministeriö 2013, 11).

Kriminologia tutkii, miten rikollisuus vaikuttaa ihmisten elämään, sosiaaliseen asemaan ja laajemmin yhteiskuntaan. Rikollisuuden seuraukset voidaan jakaa suoriin ja välillisiin seurauksiin sekä toisaalta yksilöille, yrityksille ja yhteiskunnille koituihin seurauksiin. (Kivi-vuori ym. 2018, 19.)

3.4.1 Yksilölle aiheutuvat seuraukset

Uhreille rikokset aiheuttavat hyvin konkreettisia, välittömiä seurauksia, kuten vammoja sekä henkisiä kärsimyksiä. Vammojen ja henkisten kärsimysten lisäksi uhreille voi aiheutua taloudellisia kustannuksia. Usein seuraukset aiheuttavat kärsimyksiä myös uhrin lähipiirille. Välittömien seurausten lisäksi kotitalouksille aiheuttaa kustannuksia myös vakuutusmaksut ja rikoksilta suojautuminen. (Kivivuori ym. 2018, 19.) Esimerkiksi pahoinpitelyn uhri saattaa saada väkivallasta konkreettisia fyysisiä vammoja, sekä sitä kautta myös taloudellisia kustannuksia, jos vammat vaativat sairaalahoitoa. Pahoinpitely ei aina aiheuta vain fyysisiä vammoja, vaan myös henkistä kärsimystä, joka saattaa vaatia myös hoitoa lisäten taloudellisia seurauksia. Rikosten uhriksi joutumisen välillisiä seurauksia taas ovat vaikutus yksilön sosiaaliseen asemaan, terveyteen, kuolleisuuteen, perhesuhteisiin ja asuinalueen valintaan (Kivivuori ym. 2018, 19).

Rikoksentekijään kohdistuu usein tuomitsevia ja torjuvia sosiaalisia reaktioita. Rangaistukset heikentävät tuomitun siteitä esimerkiksi parisuhteeseen, työhön ja koulutukseen. Vaikutus lähipiiriin ei päde ainoastaan uhrin kohdalla, vaan myös rikoksentekijän lähipiiriin, kuten esimerkiksi hänen lapsiinsa. Kriminologia pyrkii selittämään yksilön välillisinä seurauksina sosiaalisen huono-osaisuuden ja rikosaktiivisuuden kytköksiä toisiinsa. Yksilötason alttiudet, jotka ilmenevät rikoksina, haittaavat liittymistä keskeisiin sosiaalisiin instituutioihin kuten koulutukseen ja työelämään. Tällainen vaikuttaa sosiaaliseen asemaan, mitä heikentää myös kielteiset reaktiot, jotka johtuvat rikosaktiivisuudesta. Rangaistukset taas voivat johtaa työpaikan menettämiseen, koulutuksen päättymiseen tai parisuhteen katkeamiseen. Rangaistus voi vaikuttaa rikosuran loppumiseen tai pahenemiseen tai olla vaikuttamatta. Muistettavaa onkin, että sosiaaliset reaktiot rikollisuuteen voivat paitsi vähentää myös lisätä rikoksia. (Kivivuori ym. 2018, 19-20.)

3.4.2 Yritykselle aiheutuvat seuraukset

Yrityksille aiheutuvat *suorat seuraukset* näkyvät kustannuksina varastetun tai vahingoitetun omaisuuden kautta. Tämän lisäksi työntekijöihin kohdistuva väkivallan uhka heikentää työturvallisuutta ja työilmapiiriä. Toteutunut uhka taas lisää sairauspoissaoloja lisäten yritykselle kustannuksia. (Kivivuori ym. 2018, 20.)

Välillisiä seurauksia yrityksille ovat esimerkiksi asiakkaisen määrä, työntekijöiden viihtyvyys sekä päätös yrityksen sijainnista. Rikollisuuden määrällä on vaikutusta siihen, mihin yritykset asettuvat ja talousrikokset vaikuttavat kilpailutilanteeseen. (Kivivuori ym. 2018, 20.)

3.4.3 Yhteiskunnalle aiheutuvat seuraukset

Yhteiskunnalle aiheutuvat *suorat seuraukset* näkyvät taloudellisina kustannuksina. Rikollisuus aiheuttaa taloudellisia kustannuksia valtiolle ja yleensäkin julkistaloudelle.

Välillisiä seurauksia rikollisuus aiheuttaa yhteiskunnalle laukaisemalla yhteiskunnallisia reaktioita, kuten uutisointia rikollisuudesta, jolle altistumisen on todettu johtavan sosiaalisen luottamuksen heikentymiseen. Tämän lisäksi seurauksia ovat esimerkiksi pelko, suojautuminen ja kriminaalipoliittiset liikkeet. Kriminologiassa on pohdittu myös rikollisuuden vaikutuksia yhteiskunnan kiinteyteen. On esitetty, että yhteiskunta niin sanotusti tarvitsee rikollisuutta, koska rikokset ja niiden tuomitseminen lisäävät yhteiskunnan kiinteyttä. Toisaalta taas on arveltu, että rikokset vaikuttavat pikemminkin yhteiskuntaa hajottavasti. Rikollisuudella on myös vaikutusta poliittiseen aktiivisuuteen, sillä uhriksi joutuminen ilmeisesti lisää poliittista osallistumista ja se saattaa voimistaa tukea populistisille ja autoritaarisille liikkeille. (Kivivuori ym. 2018, 22.)

4 SISÄINEN TURVALLISUUS

Sisäinen turvallisuus tarkoittaa sitä, että Suomessa ihmiset voivat nauttia yhteiskunnan tarjoamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja muista ikävistä kansallisista tai kansainvälisistä ilmiöistä johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta. (Sisäministeriö, 2017.)

Suurin osa, 89 prosenttia, suomalaisista pitää Suomea turvallisena maana (Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali 2019). Turvallisuus näyttäytyy pitkälti olotilana, jossa uhkat ja riskit ovat hallinnassa, eikä ihmisillä ole erityistä pelon tunnetta omassa arkipäivässä. Limnéll ja Rantapelkonen tuovat *Pelottaako?* -teoksessaan (2017) esille nuorten kokevan henkilökohtaisen turvallisuuden tarkoittavan sitä, että uskaltaa kävellä kadulla ja voi vapaasti liikkua paikasta toiseen. (Limnéll & Rantapelkonen 2017, 41.) Perus- ja ihmisoikeudet, sananvapaus, tasapuolinen oikeusjärjestelmä, tasa-arvo sekä yhdenvertaisuus ovat turvallisuutemme, kestävän hyvinvointimme ja menestyksemme elinehtoja. Näiden arvojen sekä toimintamallien rapautuminen ja väheksyntä ruokkii syrjäytymistä, ääriajattelua, turvattomuutta, epävakautta ja konflikteja. Sisäisen turvallisuuden parantaminen monimutkaisessa turvallisuusympäristössä edellyttää viranomaisten suorituskyvyn lisäksi laajaa-alaista yhteistyötä viranomaisten, kansainvälisten toimijoiden, kansalaisjärjestöjen, yritysten ja lukuisten muiden toimijoiden kesken. (Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta 2016, 6.) Ankuritoiminta on nimenomaan tällaista laajaa-alaista yhteistyötä, joka omalta osaltaan edistää Suomen sisäistä turvallisuutta. Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen on Poliisin päivän puheessaan 25.08.2018 ottanut kantaa esimerkiksi nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisuun ja ekstremismin ehkäisyyn:

”Rikosten uhrin ja tekijät ovat usein samoja. Roolit toistuvat pitkin elämän eri tilanteita ja vaiheita. Syrjäytyminen onkin yksi sisäisen turvallisuutemme suurimmista uhkista. Sitä me kaikki voimme osaltamme torjua, kun otamme huomioon ihmiset ympärillämme. Esimerkiksi lähisuhdeväkivallan torjuntaan, nuorten syrjäytymiskiirteen katkaisuun ja ekstremismin ehkäisyyn olisi löydettävä uusia keinoja. Voisimme muutaman miljoonan euron lisärahoituksella palkata ennalta estävää työtä tekeviä poliiseja esimerkiksi 5-10 lähialueeseen, joissa on havaittu erityisiä ongelmia. Yhdessä muiden toimijoiden kanssa heillä olisi enemmän aikaa vaikuttaa itse ongelmien syihin, ei yksin seurauksiin. Väkivaltainen radikalisoituminen, syrjäytyminen ja rikoksilla oireilu liittyvät yhteen erityisesti haavoittuvassa asemassa tai syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kohdalla. Nuoret ovat keskeinen

kohderyhmä siksi, että onnistuneella ennaltaehkäisyllä voidaan vaikuttaa myönteisesti heidän tulevaisuuteensa. Tehokas ennaltaehkäisy edellyttää, että poliisin toimenpiteiden ohella henkilö voidaan tarvittaessa ohjata myös muiden palvelujen piiriin.”. (Kolehmainen, 2018.)

Ankkuritoiminnan tavoitteena on esimerkiksi ehkäistä nuorten rikoksia ja syrjäytymistä ja edistää nuorten hyvinvointia sekä ehkäistä väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista. Puheessaan Kolehmainen mainitseekin poliisin toimimisen yhdessä muiden toimijoiden kanssa, joka on juuri ankkuritoiminnan tarkoitus. Moniammatillisuuden kautta pystytään vaikuttamaan myös ongelmien syihin. Väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn on laadittu toimenpideohjelma (Sisäministeriö, 2020), joka korostaa ankkuritoimintaa yhtenä tärkeänä osana väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyä (Sisäministeriö 2020, 11). Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa 2019 onkin päätetty, että radikalisoitumista ehkäistään viranomaisten ja järjestöjen yhteistyöllä sekä tukemalla järjestöjen toimintaa (Sisäministeriö 2020, 26). Ennaltaehkäiseminen on suuressa asemassa nuorten tulevaisuuteen katsoessa ja juuri siihen ankkuritoiminta tähtää. Ankkuritoiminta onkin osa poliisin ennalta estävää toimintaa.

4.1 Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023 määrittelee poliisin ennalta estävän toiminnan. Strategiassa on määriteltä, mitä ennalta estävällä työllä tarkoitetaan ja mitkä ovat strategian tavoitteet, ennalta estävän työn kohteet ja strategiset linjaukset vuosille 2019-2023. Strategian toimeenpanossa keskeistä on yhteistyö kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023 määrittelee myös ankkuritoiminnan. (Enska, Sisäministeriö 2019, 3.)

Ennalta estävä toiminta on poliisin laissa säädetty tehtävä. Poliisilain 1 luvun 1 §:n mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. (22.07.2011/872.)

Poliisin ennalta estävällä työllä tarkoitetaan suunnitelmallisia ja johdettuja toimia, joilla estetään rikoksia, turvallisuutta heikentäviä häiriöitä ja muita ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia ei-toivottuja tapahtumia. Poliisi toimii ratkaisulähtöisesti yhteistyössä eri viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Ennalta estävä toiminta on tietojohdoista ja sen toteutumisesta ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti viranomaisille, yhteistyökumppaneille ja asukkaille. (Enska, Sisäministeriö 2019, 15).

Ennalta estävän toiminnan tarkoituksena on ylläpitää yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin puuttumalla varhain turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ja kehityksiin. Sillä ylläpidetään yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin. Ennalta estävä toiminta on myös taloudellisesti kannattavaa, sillä rikosten ja häiriöiden aiheuttamien vahinkojen korjaamisesta ja syyllisten saattamisesta edesvastuuseen teoistaan aiheutuu paljon kustannuksia. Rikokset ja häiriöt heikentävät turvallisuuden tunnetta. Yhteiskunta, jossa turvallisuuden tunne on vahva, on menestyvä yhteiskunta. (Enska, Sisäministeriö 2019, 9.)

4.2 Poliisin ennalta estävän toiminnan strategian tavoitteet

Rikosten ennalta estäminen tarkoittaa sellaisia rikoksentorjuntatoimenpiteitä, joilla rikoksiin ryhtymistä voidaan vähentää, mutta myös jo aloitettujen rikoksentekojen keskeyttämistä sekä rikosten seurausten estämistä tai rajoittamista (Enska, Sisäministeriö 2019, 16).

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategian tavoitteet ovat:

1. Vähennetään rikosten ja turvallisuutta heikentävien häiriöiden aiheuttamia taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia ihmisille ja yhteiskunnalle
2. Ylläpidetään ja vahvistetaan ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta
3. Ylläpidetään ja vahvistetaan ihmisten luottamusta poliisiin tunnistuen ja ottaen huomioon eri väestöryhmien, vähemmistön ja eri ikäryhmien sekä maan eri alueiden erilaiset tarpeet

4. Tuetaan poliisin muita toimintoja erityisosaamisella ja huolehtimalla siitä, että ennalta estävän toiminnan yhteistyöverkostot ovat hyödynnettävissä myös muussa poliisitoiminnassa. (Enska, Sisäministeriö 2019, 16-18.)

Yllä mainittujen tavoitteiden 4. kohta korostaa ennalta estävän työn keskeistä voimavaraa, joka on yhteistyö ja yhdessä tekeminen muiden viranomaisten, järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Hallittu palveluun ohjaus poliisista muiden viranomaisten ja järjestöjen palveluihin on tärkeää esimerkiksi rikoksilla tai radikalisoitumisella oireilevien nuorten sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrien kohdalla. (Enska, Sisäministeriö 2019, 18.) Ankkuritoiminnassa poliisin tarkoitus on toimia yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä ohjata nuori sopivan palvelun piiriin.

4.3 Ankkuritoiminta osana poliisin ennalta estävää työtä

Poliisin ennalta estävän toiminnan kohteisiin ja strategisiin linjauksiin 2019-2023 kuuluvat myös lapset ja nuoret. Tarkoituksena on vahvistaa eri väestöryhmien turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta ennalta estävällä toiminnalla.

”Toimitaan lasten, nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa”. (Enska, Sisäministeriö 2019, 23).

Luottamus poliisiin rakentuu jo lapsena ja nuorena. Lapsuuden ja nuoruuden kokemukset poliisista luovat pohjan asenteille poliisia kohtaan myös aikuisena. Poliisin tulee ymmärtää nuorten kieltä, kuitenkin säilyttäen samalla poliisin rooli ja asema. Vanhempien luottamus tai epäluottamus poliisiin ja laajemmin yhteiskuntaan periytyy usein lapsille. Vanhempien kanssa toimimalla voidaan vahvistaa myös lasten ja nuorten luottamusta poliisiin. Poliisin ennalta estävässä toiminnassa huolehditaan siitä, että poliisi kohtaa nuoria ja heille syntyy positiivisia kohtaamisia, jotka vahvistavat nuorten luottamusta poliisiin. Nuoria kohdataan yhteistyössä muiden viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen edustajien kanssa. Myös poliisin toiminta sosiaalisessa mediassa tukee poliisin läsnäoloa ja lähestyttävyyttä. Poliisi menee sinne, missä nuoria on. (Enska, Sisäministeriö 2019, 23-24.)

Ankkuritoiminta on ennalta estävän toiminnan keskeinen työmuoto. Ankkuritoiminnasta vastaa sisäministeriö ja poliisi, ja se toimii kaikkien poliisilaitosten alueella. Perustuslain mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on

noudettava tarkoin lakia (11.06.1999/731). Myös moniammatilliseen yhteistyöhön liittyy lainsäädäntö nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi. Kuviossa (kuvio 1) on eritelty ankkuritoiminnan eri toimijat ja heidän toimintansa perustana oleva lainsäädäntö.

KUVIO 1 Ankkuritoiminnan moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvä lainsäädäntö (Airaksinen ym. 2019, 15).

Toimiala	Kuvaus	Laki
Poliisitoimi	Poliisin tehtäviin kuuluu rikosten ennalta estäminen yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.	Poliisilaki (872/2011) 1 luvun 1 §
Sosiaalityö	Viranomaisten tulee yhteistyössä edistää lasten ja nuorten hyvinvointia ja pyydettyä osallistua monialaiseen yhteistyöhön.	Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 1 luvun 5 §, 2 luvun 9 §, 4 luvun 41 §
Nuorisotoimi	Tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä tarvittavien palvelujen ja muun tuen piiriin.	Nuorisolaki (1285/2016) 2 luvun 9-10 §
Terveystoimi	Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Terveystoimilaki (1326/2010) 1 luvun 12 §

Suomessa moniammatillista työtä on kehitetty 1990-luvun lopulta lähtien. Moniammatillisen toiminnan tavoitteena on saattaa yhteen eri viranomaisten ja usein myös järjestöjen toimintoja ja osaamista. Ankkuritoimintaa toteutetaan ryhmässä, jonka koostumus vaihtelee alueittain riippuen siitä, miten eri viranomaiset ovat osoittaneet toimintaan voimavaroja. Tavoitteena on, että yksilöiden ja perheiden ongelmiin kyetään puuttumaan tunnistamalla ongelmien taustalla olevia syitä ja vaikuttamaan niihin, ei vain syiden seurauksiin. Tavoitteena on nuorten rikoskierteen katkaisu varhain. Toiminnassa huomioidaan myös uhrin, sillä nuoret rikoksentekijät ovat usein myös itse rikoksen uhreja. Ankkureiden tehtäviin kuuluu myös väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy. (Enska, Sisäministeriö 2019, 20, 25.)

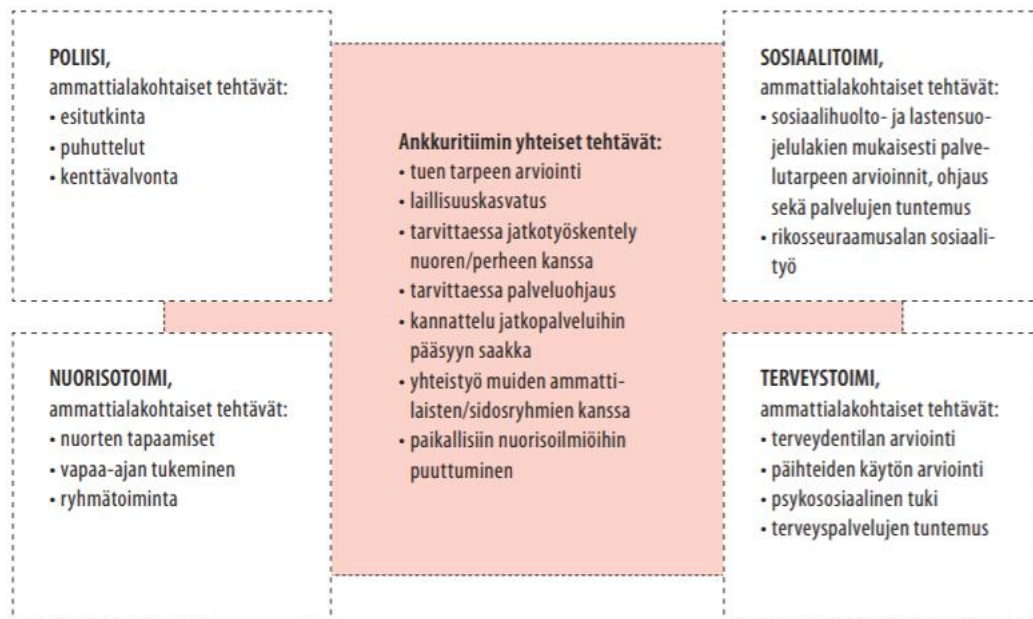
5 ANKKURITOIMINTA

Opinnäytetyöni käsittelee ankkuritoimintaa ja sen keskiössä on vahvasti Ankkuritoiminnan käsikirja (2019). Tässä luvussa tulen käsittelemään ankkuritoimintaa sen käsikirjan avulla. Kuten opinnäytetyössäni onkin tullut jo ilmi, että ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen sekä väkivaltaisen ekstremismin ehkäisemiseen. Ankkuritiimi tapaa nuoren ja hänen perheensä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Toiminnassa keskeisiä periaatteita ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillinen yhteistyö sekä nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Periaatteet pohjautuvat etiikkaan ja lainsäädäntöön (kuvio 1), jotka ohjaavat ja velvoittavat moniammatilliseen yhteistyöhön. Moniammatillisuus perustuu yhteisiin tavoitteeseen, keskinäiseen kunnioitukseen ja yhteisesti sovittuihin toimintatapoihin. (Airaksinen ym. 2019, 17-20.)

Valtakunnallisesti tavoitteena on, että ankkuritoimintaa järjestetään kaikilla alueilla ja kaikissa maakunnissa. Tarkoituksena on pyrkiä varmistamaan, että nuoret ovat yhdenvertaisessa asemassa ankkuripalveluiden suhteen. Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille, mutta se järjestetään vastaamaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin ja erityispiirteisiin. (Airaksinen ym. 2019, 56.) Tarpeisiin ja erityispiirteisiin vaikuttavat alueen väestöpohja ja nuorten määrä sekä se, millaiset resurssit ankkuritoiminnalla on ja millaisia järjestöjä alueella toimii (Airaksinen ym. 2019, 35).

5.1 Ankkuritoiminnan moniammatillinen yhteistyö

Ankkuritiimiin kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta tai näiden alojen asiantuntijuus ja osaaminen ankkuritoiminnassa on varmistettu jotenkin muutoin. Ankkuritiimiin voi kuulua myös esimerkiksi sovittelun edustaja tai nuorisopsykiatri. Ankkuritiimiin osallistuvien ammattilaisten määrä suhteutetaan paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin. Ammattialakohtaisten tehtävien lisäksi ankkuritoiminnassa on kaikille yhteisiä tehtäviä, jotka kohdistuvat nuoren yksilöllisen tuen tarpeen arviointiin, laillisuuskasvatukseen ja nuoren tarpeenmukaiseen palveluohjaukseen tai jatkotyöskentelyyn nuoren ja mahdollisesti myös perheen kanssa. (Airaksinen ym. 2019, 35.) Kuviossa 2 on esitetty ankkuritoimijoiden ammattialakohtaiset ja yleiset tehtävät.

KUVIO 2. Ankkuritoimijoiden asiantuntijuudet (Airaksinen ym. 2019, 36.)

Moniammatillisella toiminnalla on todettu olevan myönteisiä vaikutuksia asiakkaalle. Toiminnan on todettu tuottavan paremmin asiakkaan tarpeisiin kohdentuvia palveluita, vähentävän eriarvoisuutta asiakkaiden välillä sekä vahvistavan yhteistyötä toimijoiden kesken ja asiakkaan myönteistä käyttäytymistä. Nuoret ovat kokeneet toiminnan vähentävän stressiä ja parantavan kykyä selviytyä arkipäivässä sekä lisäävän kokemusta siitä, että heitä arvostetaan ja he saavat asiantuntijoiden palvelua. Nuoret ovat kokeneet moniammatillisesti tuotetut palvelut tehokkaimmiksi silloin, kun heidän vanhemmillaan on ollut myös mahdollisuus osallistua niihin. (Airaksinen ym. 2019, 14.)

Asiakkaiden lisäksi moniammatillisuudella on vaikutusta myös ammatilaisiin ja organisaatiolle. Sen on todettu vahvistavan toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä syventävän ymmärrystä toisen ammattilaisen tehtävistä, rooleista ja työtavoista. Yhteistyö on myös lisännyt työhön sitoutumista, motivaatiota ja työtyytyväisyyttä. Moniammatillisuuden yhteistyön rakenteista on pidettävä kiinni sen positiivisten vaikutusten vuoksi. Yhteistyön rakenteisiin kuuluu yhteinen työtila, säännölliset palaverit, tietojärjestelmät ja yhteneväinen vaatetus. Yhteisen työtilan tarkoituksena on edistää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa, kun ankkuritiimi työskentelee samassa rakennuksessa ja yhteisessä työtilassa tai heidän huoneensa ovat lähellä toisiaan. Työtilat voivat olla esimerkiksi poliisiasemalla tai kunnan tiloissa. Säännöllisissä palavereissa käydään läpi mahdolliset asiakkaat, valitaan asiakkaat ja

sovitaan, ketkä ankkuritiimin ammattilaisista tapaavat nuoren ensimmäisellä kerralla sekä käsitellään tiimin ajankohtaisia asioita. Tietojärjestelmien suhteen ankkuritiimiläisillä tulisi olla käyttöoikeudet toiminnan kannalta keskeisiin tietojärjestelmiin. Yhteneväinen vaatetus esimerkiksi tapahtumissa auttaa nuoria erottamaan tiimin muista toimijoista. Vaatetus tuo myös tasa-arvoa tiimin jäsenten välille ja vahvistaa tiimihenkeä. (Airaksinen ym. 2019, 39-40.)

Ankkuritoiminnan asiantuntijuus ei rajoitu vain ankkuritiimiin. Yhteistyökumppanit ovat ankkuritiimille varsin tärkeitä ja heidän asiantuntemustaan hyödynnetään nuoren tukemisessa. Yhteistyökumppaneilla tarkoitetaan niitä tahoja, jotka ovat nuoren elämän kannalta merkityksellisiä, ja jotka voivat auttaa sekä tukea häntä. Yhteistyökumppaneita voivat olla esimerkiksi koulut ja oppilaitokset, kriisipalvelut, seurakunnat uskonnolliset toimijat ja yhteisöt sekä muu järjestötoiminta kuten SPR, Asemanlapset ry, partiotoiminta, urheiluseurat ja starttipajat. Ankkuritoiminnassa yhteistyötä sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa edistetään jatkuvasti. Yhteistyön edistämiseen kuuluu ajan tasalla olevat ja helposti löydettävät yhteystiedot, säännöllinen yhteys, ankkurikahvit kerran kuukaudessa, näkyvyys sosiaalisessa mediassa, tiedottaminen yleisölle, vierailut kouluissa ja yhteistyökumppaneiden luona sekä toiminnasta kertominen oman organisaation sisällä. Yhteistyön edistämisen tarkoituksena on olla näkyvillä ja tunnettu. Yhteistyö ja näkyvyys lisää nuorten ohjautumista palveluun, mutta myös vähentää asiakkaisiin kohdistuvaa leimautumista. (Airaksinen ym. 2019, 40-45.)

5.2 Ankkuripoliisin toimenkuva ankkuritiimissä

Opinnäytetyössäni keskityn ankkuripoliisin näkökulmaan hänen oman yksikkönsä ankkuritoiminnasta sekä hänen työnkuvaansa. Ankkuritiimissä toimivan poliisin tehtäviä ohjaa keskeisimpänä poliisilaki. Ankkuritoiminnassa poliisin tehtäviin kuuluvat nuorten puhuttelut ja mikäli paikallisesti tai alueellisesti on niin sovittu, ankkurissa mukana olevien nuorten tekemien rikosten esitutkinta ja muut lakisääteiset poliisin tehtävät. Ankkuripoliisin tehtävät keskittyvät pääsääntöisesti rikosten ennalta estämiseen. (Airaksinen ym. 2019, 36.)

Kun konkreettisesti herää huoli nuoresta, rikollisuuden käsittelyn alkuvaiheessa ankkuripoliisi suorittaa rikoksen esitutkinnan ja ankkuritiimi kutsuu nuoren vanhempiensa kanssa alkuselvitykseen. Ankkuripoliisin tehtävänä on kuulustella tai puhuttaa nuorta rikollisesta teosta ja siihen johtaneista syistä. Ankkuripoliisin tehtävänä on myös antaa

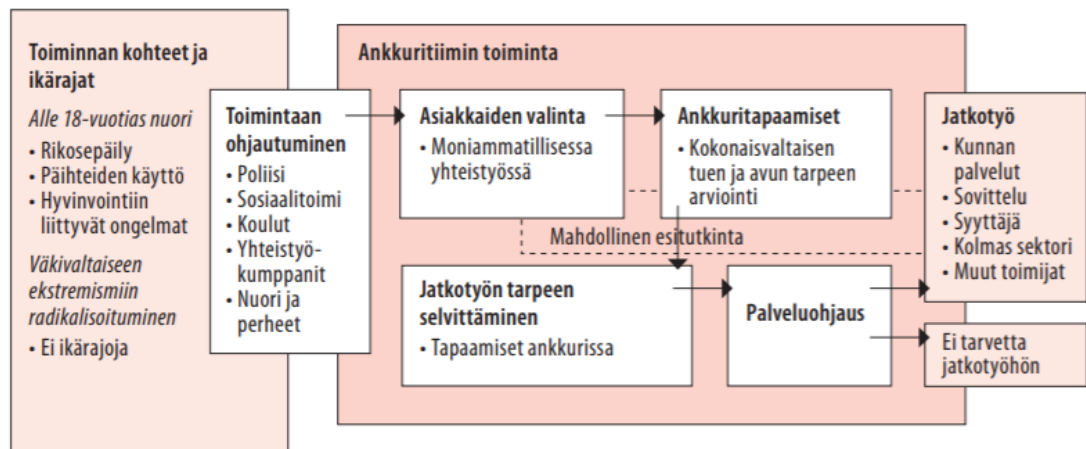
laillisuuskasvatusta eli tietoa rikosten seuraamuksista ja herätellä nuorta pohtimaan tekojensa merkitystä. Alkuselvitykseen osallistuu tavanomaisesti myös sosiaalityöntekijä, joka toimii tilanteessa sosiaalilautakunnan edustajana. Esimerkiksi näpistelyasioissa nuoren puhuttelijana voivat toimia poliisi ja nuorisotyöntekijä riippuen ankkuritiimin kokoonpanosta ja työnjaosta. Ankkuripoliisi kirjaa kuulustelukertomuksen tai alle 15-vuotiaan puhuttelun rikosilmoitukseen. (Kinnunen ym. 2012, 6.)

Ankkuripoliisi toimii ennaltaehkäisevästi muiden toimijoiden tapaan ankkuritiimissä ja myös ankkuripoliisin tarkoituksena on olla näkyvillä ja helposti lähestyttävä. Ankkuripoliisi toimii yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyön ylläpitämiseksi.

5.3 Ankkuritoiminnan toteuttaminen

Nuoren ankkuriprosessi käynnistyy, kun ammattilaiselle herää huoli nuoresta tai siitä ilmoitetaan ankkuritiimille. Ilmoitus ankkuritiimille voi tulla useaakin kautta, kuten lastensuojeluilmoitusten kautta. Esimerkiksi lastensuojelulain 5 luvun 25 § määrittelee sellaiset tahot, jotka ovat velvollisia ilmoittamaan viipymättä sosiaalihuollosta vastaavalla toimielimelle, jos he ovat saaneet tehtävässään tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollisia lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi opetustoimi, nuorisotoimi, poliisitoimi, palo- ja pelastustoimi, koululaisten aamu- tai iltapäivätoimintaa harjoittava yksikkö ja seurakunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta. (13.04.2007/417.) Nuori tai hänen perheensä voi myös itse ottaa yhteyttä ankkuritiimiin. Ankkuritiimi puuttuu myös nuorten rikoskäyttäytymiseen sekä muuhun häiriökäyttäytymiseen, joka ei välttämättä ylitä rikosilmoituksen kynnystä, mutta tuen tarve on tunnistettu. Nuoren tilannetta tarkastellaan moniammatillisesti ja sovi-taan tapaaminen nuoren sekä hänen vanhempiansa kanssa. Tapaamisessa kartoitetaan nuoren ja perheen kokonaisvaltainen tilanne ja tuen tarve. Kuvio 3 havainnollistaa nuoren ankkuriprosessin etenemisen Ankkuritoiminnan käsikirjassa kuvatun yhtenäisen mallin mukaan. (Airaksinen ym. 2019, 23-24.)

KUVIO 3. Ankkuritoiminnan prosessikuvaus (Airaksinen ym. 2019, 23).

Prosessi käynnistyy, kun asiakas valikoituu ja hänet kutsutaan ankkuritapaamiseen. Kutsuminen tapahtuu nuorelle tai hänen huoltajalleen soittamalla tai tarvittaessa lähetetään kutsu postitse. Ankkuritiimi voi myös käydä nuoren kotona ja kutsua ankkuritapaamiseen. Ennen kutsun lähettämistä on päätetty tapaamisen ajankohta ja tapaamispaikka, joka on pääsääntöisesti poliisiasema. Tämän jälkeen ankkuritiimi valmistautuu tapaamiseen sopimalla, osallistuuko koko tiimi tapaamiseen vai vain osa, mistä aiheista tulevassa tapaamisessa keskustellaan ja kuka ammattilaisista käsittelee mitään asioita. Tärkeää on myös sopia siitä, kennellä on päävastuu nuoren tapauksesta ja kuka kirjaa tapaamiset. Ankkuritapaamiseen osallistuvat ankkuritiimin lisäksi nuori sekä hänen huoltajansa. Nuorelta ja tilanteen huomioiden vanhemmalta tai huoltajalta pyydetään suostumus ankkuritiimissä tapahtuvaan tiedonvaihtoon ja asian käsittelyyn moniammatillisessa ryhmässä. Ankkuritapaamisessa tarkoituksena on löytää keinot ja tuen muodot nuoren hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Tämä edellyttää nuoren yksilöllisen elämäntilanteen tunnistamista ja kartoittamista, jonka apuna käytetään vakioitua keskustelumallia ja tapaamisrunkoa (Liite 2). (Airaksinen ym. 2019, 24-29.)

Nuoren tilannetta arvioidaan muodostamalla kokonaiskuva. Moniammatillisen tiimin, nuoren ja vanhempien käsityksen perusteella muodostetaan kattava kuva nuoren tilanteesta ja tuen tarpeesta. Toiminnan tukena käytetään menetelmiä ja lomakkeita, jotka kohdistuvat nuoren kokonaistilanteen arviointiin sekä terveydentilan ja väkivaltaisuuden arviointiin. Prosessista laaditaan ankkurisuunnitelma. Jokaisen nuoren kanssa sovitaan yksilöllisesti

tavoitteet tulevaisuutta ajatellen sekä päätetään käytännön menetelmistä, joilla näihin tavoitteisiin päästään. Suunnitelmasta ilmenee myös ammattilaisten toimet tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Ankkurisuunnitelman toteutumista myös seurataan mahdollisissa jatkotapaamisissa tai puhelimitse nuoren tai hänen huoltajansa kanssa. On myös mahdollista, että ankkuri toimii niin sanotusti nivelvaiheena, jossa nuori ohjataan tarvittaessa sopiviin ja pitkäaikaisempiin palveluihin. Mahdollisia jatkohoito- ja tukitahoja ovat sidosryhmät ja erilaiset yhteistyökumppanit. (Airaksinen ym. 2019, 30-34.)

Päätös siitä, että ankkuritapaamiset lopetetaan, tehdään yhteistyössä nuoren, hänen huoltajansa ja ankkuritiimin ammattilaisten kanssa. Tämä tapahtuu yleensä silloin, kun uusia huolta aiheuttavia tapahtumia tai niiden riskiä ei enää ilmene, tapahtumat on selvitetty tai nuori siirtyy esimerkiksi lastensuojelun asiakkaaksi. Kaikkein tärkeintä on, että mahdollinen avun ja tuen tarve on selvitetty ja nuori on ohjattu mahdollisen jatkotuen tai avun piiriin. (Airaksinen ym. 2019, 34.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa käsittelen valitsemaani tutkimusmenetelmää ja tutkimuskysymyksiä. Kerron kvalitatiivisesta tutkimuksesta tarkemmin ja kuinka päädyin tutkimuksessani tekemään haastatteluita. Kerron myös haasteltavien valikoitumisesta, haastateltavista itsestään sekä kuinka haastattelut oli järjestetty.

6.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa, ymmärtämään tiettyä toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle (Tuomi & Sarajärvi 2018, 75). Laadullinen tutkimus tutkii ihmisen tapaa ymmärtää omat konkreettiset kokemuksensa omassa mielessään ja omin sanoin. Tällaista tietoa yleensä ilmaistaan arjen kielen ja arjen käsitteiden avulla. (Cropley 2015, 5.) Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa onkin todellisen elämän kuvaaminen sisältäen tärkeän ajatuksen, että todellisuus ei ole yksiselitteinen. Tapahtumat muovaavat samanaikaisesti toinen toistaan, ja samalla pyritään tutkimaan kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Laadullisen tutkimuksen pyrkimyksenä on löytää tai paljastaa tosiasioita, kuin todentaa jo olemassa olevia (totuus) väittämiä. (Hirsjärvi ym. 1997, 161.)

Laadullisen tutkimuksen aineistolla tarkoitetaan pelkistetyimmillään aineistoa, joka on ilmi-asultaan tekstiä (Eskola & Suonranta 1998, 13). Aineistoa tarkastellaan usein kokonaisuutena ja myös teorian merkitys laadullisessa tutkimuksessa on ilmeinen. Teorialla tarkoitetaan tutkimuksen viitekehystä, tutkimuksen teoreettista osuutta. Kokonaisuuden kannalta tutkimuksessa tarvitaan teoriaa myös metodien, tutkimuksen etiikan ja luotettavuuden hahmottamiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 19.) Tutkimuksessani teoreettinen osuus koostuu pitkälti ankkuritoiminnasta ja sen kokonaisuuden hahmottamisesta osana Suomen sisäistä turvallisuutta. Teoreettisen osuuden avulla voidaan ymmärtää, minkä vuoksi Sisäministeriön luoman ankkuritoiminnan toimintamallin mukaisuus on tärkeää ja tarkastelu tarpeellista. Itse aineistonkeruumenetelmiä voivat esimerkiksi olla haastattelut ja havainnoinnit, tuotettu kirjallinen ja kuvallinen aineisto tai äänimateriaali. (Eskola & Suonranta 1998, 13.) Pertti Alasuutarin Laadullinen tutkimus 2.0 -teoksessa (2011) on laadullisessa analyysin kuvattu koostuvan kahdesta vaiheesta: havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Ensimmäisessä vaiheessa, joka alkaa joiltakin osin jo ennen aineiston keräämistä, määritellään

muuttujat ja koodit, koodataan kerätty aineisto ja tehdään siitä tilastollinen analyysi. Toisessa vaiheessa tulokset tulkitaan. (Alasuutari 2011, 31, 39.)

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi tutkimukseeni teemahaastattelun ja tulen haastattelemaan kolmea eri henkilöä. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään usein varsin pieneen määrään tapauksia ja pyritään analysoimaan niitä mahdollisimman perusteellisesti. Aineiston tieteellisyyden kriteeri ei näin ollen olekaan sen määrä vaan laatu. (Eskola & Suonranta 1998, 15.) Laadullinen tutkimus ei pyri tilastollisiin yleistyksiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 74). Tutkimukseni ei pyrikään olemaan valtakunnallisesti yleistettävissä, vaan pyrin analysoimaan paikallisesti tilannetta mahdollisimman perusteellisesti. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon ja heillä on kokemusta asiasta. Tiedonantajien valinnan ei pidä olla satunnaista, vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 74.) Haastateltavaksi tutkimukseen valikoitu ankkuripoliiseja, sillä he ovat osa ankkuritoimintaa. Näin ollen he tietävät ankkuritoiminnasta omalla alueella oman kokemuksensa vuoksi. Pyrin tarkastelemaan ankkuripoliisien näkökulmasta Pohjanmaan poliisilaitoksen alueellista ankkuritoiminnan tilannetta riittävällä tasolla, jotta tutkimuksen tulokset ovat hyödynnettävissä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. Vaikka tutkimukseni ei ole yleistettävissä valtakunnallisesti, on toivottavaa, että tutkimukseni nousisi valtakunnallisella tasolla ankkuritiimien kesken keskusteluihin kannustaen tarkkailemaan oman alueen ankkuritoimintaa.

Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, sillä siinä ollaan suorassa kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa (Hirsjärvi ym. 2008, 199). Haastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi silloin, kun ei tiedetä, millaisia vastauksia tullaan saamaan. Haastattelu sopii myös menetelmäksi, kun ihminen on tutkimuksessa merkityksiä luova ja aktiivinen osapuoli sekä halutaan syventää tietoa jostain asiasta. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 35.) Haastattelu sopiikin tutkimukseeni juuri siksi, että vastaukset perustuvat haastateltavien eli ankkuripoliisien omiin kokemuksiin. Haastattelussa on muistettava objektiivisuus laadullisen tutkimuksen onnistumiseksi ja pyrin haastatteluissa toimimaan vaikuttamatta haastateltaviin. Haastattelut voivat muistuttaa spontaania keskustelua, mutta eroavat näistä kuitenkin aina institutionalisuutensa vuoksi. Haastattelulla on tietty päämäärä, johon pyritään ja tutkimushaastattelua ohjaa tutkimuksen tavoite. (Ruusuvuori & Tiitula 2005, 19.) Teemahaastattelulle ominaisia piirteitä on neljä. Ensinnäkin tiedetään, että haastateltavat ovat kokeneet tietyn tilanteen. Toisessa vaiheessa tutkija on alustavasti selvittänyt tutkittavan ilmiön oletettavasti tärkeitä osia, rakenteita, prosesseja ja kokonaisuutta. Analyysin perusteella

kolmannessa vaiheessa tutkija kehittää haastattelurungon, jonka olen tutkimuksessani kehittänyt Ankkuritoiminnan käsikirjan perusteella. Neljännessä vaiheessa haastattelu suunnataan tutkittavien henkilöiden subjektiivisiin kokemuksiin tilanteista, jotka tutkija on ennalta analysoinut. Teemahaastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista keskustellaan. Haastatteluissa korostetaan haastateltavien elämysmaailmaa ja heidän määritelmiään tilanteista. Yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47-48.) Teemahaastattelun luonteeseen kuuluu, että tutkijan lisäksi myös tutkittava toimii tarkentajana. Tutkittava voi vastauksillaan syventää teema-alueita. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 66-67.) Haastatteluiden vastauksien avulla pystyn tekemään sisällönanalyysin ja analyysin kannalta on olennaista rajata se, mikä vastaa parhaiten tutkimuskysymyksiin. Haastatteluita ohjaa myös tavoite löytää vastaus Alasuutarin (2011) kuvaamaan arvoitukseen. Arvoitus tutkimuksessani on, että toimitaanko Pohjanmaalla Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallin mukaisesti ja onko toiminta yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. Haastatteluiden tarkoituksena on kerätä materiaalia tulosten tulkitsemiseksi ja arvoituksen ratkaisemiseksi, joka Alasuutari (2011) kuvaa laadullisen tutkimuksen toiseksi vaiheeksi.

6.2 Tutkimuskysymys

Tutkimuksellani selvitän, järjestetäänkö Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen Ankkuritoiminta Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti ja onko toiminta yhteneväistä Pohjanmaalla. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, jonka toimijoihin kuuluvat poliisitoimi, sosiaalitoimi, nuorisotoimi sekä terveystoimi (Airaksinen ym. 2019, 15). En kuitenkaan tarkastele opinnäytetyössäni kaikkia Ankkuritoimintaan kuuluvien toimijoiden toimenkuvaa tarkasti. Sen sijaan keskityn Ankkuripoliisin toimenkuvaan sekä siihen, kuinka hän omassa toiminnassaan toimii yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tutkimustuloksiin pyrin haastatteleamalla Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella työskenteleviä ankkuripoliiseja Kokkolassa, Seinäjoella ja Vaasassa.

Sisäministeriön laatiman Ankkuritoiminnan käsikirjan määrittelee mitä ankkuritoiminta on, mitkä ovat sen tehtävät ja tavoitteet sekä toimintaa ohjaavat periaatteet. Käsikirja määrittelee myös, kuinka ankkuritoimintaa tulisi toteuttaa kansallisesti samansuuntaisesti. Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallin avulla pystyn selvittämään, toteutuuko ankkuritoiminta käsikirjan mallin mukaisesti Kokkolassa, Seinäjoella ja Vaasassa. Tutkimuskysymykset on rakennettu kyseisen toimintamallin pohjalta.

Tutkimuskysymykset:

1. Onko ankkuritoiminta Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista
2. Onko ankkuritoiminta yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella

Pyrin haastattelujen avulla saamaan kattavat vastaukset tutkimuskysymyksiini, jotta voin vertailla vastauksia käsikirjan toimintamalliin. Tämän lisäksi vertailen ankkuripoliisien vastauksia oman yksikkönsä toiminnasta toisiinsa.

6.3 Haastattelut

Opinnäytetyöni aiheen ja tutkimuskysymyksen muodostuessa halusin lähteä rakentamaan tuloksia ankkuripoliisien avulla ja tein rajauksen Pohjanmaan poliisilaitoksen alueelle. Pohjanmaan poliisilaitoksessa työskentelee kolme ankkuripoliisia, joista yksi on sijoittuneena Kokkolaan, toinen Seinäjoelle ja kolmas Vaasaan. Heidän ollessa ainoita ankkuripoliiseja Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella, valikoituivat he haastateltaviksi. Jo tutkimukseni suunnitteluvaiheessa otin yhteyttä kaikkiin kolmeen ankkuripoliisiin sähköpostitse. Esittelin sähköpostissa lyhyesti itseni ja tutkimukseni tarkoituksen. Sähköpostissa pyysin heiltä suostumusta haastatteluihin varmistaakseni, kannattaako minun toteuttaa suunnittelemani tutkimuksen näkökulma. Ankkuripoliisit suostuivat haastatteluihin ja kerroin palaavani tarkemmin haastatteluihin, kun tutkimukseni etenee.

Tutkimukseni edetessä ja tutkimuskysymysten tarkentuessa otin uudelleen sähköpostitse yhteyttä ankkuripoliiseihin. Sähköpostissa avasin hieman tarkemmin tutkimukseni näkökulmaa ja sovimme haastatteluiden ajankohdat. Sähköpostissa myös kysyin ankkuripoliiseilta lupaa esitellä heidät omalla nimellä, sillä ankkuripoliisi työssään pyrkii toimimaan helposti lähestyttävänä ja työni tarkoituksena on myös lisätä tietoisuutta alueella järjestetystä ankkuritoiminnasta.

Ensimmäisenä haastattelin Seinäjoen poliisiasemalla työskentelevää ankkuripoliisia Pyry Luomaa, joka on toiminut ankkuripoliisina noin viisi vuotta. Pyry Luomalan kanssa haastattelu järjestettiin puhelimitse. Seuraavaksi haastattelin Kokkolan ankkuripoliisia Pasi Puumalaa Kokkolan poliisiaseman tiloissa. Pasi Puumala on toiminut ankkuripoliisina noin

kaksi vuotta. Viimeisenä haastattelin ankkuripoliisina Vaasan pääpoliisiasemalla työskentelevää Milla Starkia, joka on toiminut ankkuripoliisina yksi ja puoli vuotta. Myös Milla Starkin kanssa haastattelu järjestettiin puhelimitse. Jokaisen haastattelun jälkeen kirjasin haastattelut puhtaaksi. Pyry Luomalan ja Milla Starkin haastatteluita en pystynyt nauhoittamaan tietokoneisten ongelmien vuoksi. Pasi Puumalan haastattelu nauhoitettiin. Haastattelun nauhoittaminen helpotti haastattelun kirjaamista puhtaaksi. Ennen haastattelua pyysin lupaa haastateltavalta haastattelun nauhoittamiseen.

Haastattelut sujuivat pitkälti samalla kaavalla. Ennen kysymysten esittämistä kerroin tekemästäni tutkimuksesta, tutkimuksen tavoitteista sekä mihin pyrin haastattelujen avulla. Haastatteluissa kysyin heiltä kaikilta samat kysymykset. Ennen haastattelujen tekemistä olin käsitellyt tutkimuksessani kirjallisuuden avulla Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisen toimintamallin ankkuritoiminnan järjestämisestä, mikä helpotti haastattelujen teemojen rakentamista ja apukysymysten tekemistä haastattelujen aikana. Haastattelukysymykset ovat liitteenä 1. Haastattelujen vastaukset ja tutkimuksen tulokset olen koonnut kaupunkien mukaan seuraavassa luvussa (luku 7).

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa kerron haastateltavien vastauksista ja tutkimustuloksista. Tutkimuksen tulokset on jaoteltu kaupunkien mukaan: ensimmäisessä kappaleessa (7.1) käsittelen Kokkolan ankkuripoliisin vastauksia, toisessa (7.2) Seinäjoen ankkuripoliisin vastauksia ja kolmannessa (7.3) Vaasan ankkuripoliisin vastauksia. Vastaukset käsittelevät ankkuripoliisin oman ankkuritiimin ankkuritoimintaa ja vastaukset kertovat tulokset ankkuritoiminnan järjestämisestä Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti (tutkimuskysymys 1). Kokkolan, Seinäjoen ja Vaasan tulosten yhteenvedon (7.4) jälkeen olen loppuun (7.5) määritellyt tulokset Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen ankkuritoiminnan yhteneväisyydestä (tutkimuskysymys 2).

7.1 Kokkola

Kokkolan ankkuripoliisin haastatteluissa selvisi, että Kokkolan ankkuritiimiin kuuluu ankkuripoliisi, sosiaaliohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä nuorisotyöntekijä. Heidän lisäksi nuorten parissa Kokkolassa toimii koulupoliisi. Kokkolan ankkuripoliisi kokee, että heidän ankkuritiiminsä kokoonpano vastaa alueen tarpeita. Huomioitavaa on, että kokemus kokoonpanon vastaamisesta alueen tarpeita täyttyi heti, kun tiimiin liittyi psykiatrinen sairaanhoitaja. Psykiatrisen sairaanhoitajan myötä on pystytty tunnistamaan nuorten psyykkisiä ongelmia, ja sitä kautta puuttumaan niihin tehokkaammin. Vaikka ankkuripoliisi kokee, että ankkuritiimin kokoonpano vastaa alueen tarpeita, tulisi toimijoita olla hänen mielestään enemmän. Ihanteellisessa tilanteessa jokaisen toimialan edustajaa olisi yksi lisää.

Kokkolan ankkuripoliisin on aloittanut ankkuritiimissä työskentelyn helmikuussa 2018. Hän ei ole saanut ankkuripoliisin toimenkuvaan erillistä koulutusta, mutta tarkoituksena on osallistua ankkuriseminaariin. Ankkuripoliisin mukaan työntekijät, jotka ovat pitempään työskennelleet, ovat käyneet myös lapsirikostutkintaan keskittyvän koulutuksen. Ankkuripoliisin toimenkuvaan Kokkolassa kuuluu puuttua alle 18-vuotiaiden rikoksiin ja rikollisiin tekoihin. Toimenkuvaan kuuluvat puhutukset ja esitutkinta. Tämän lisäksi toimiin kuuluu yhteistyökuviot, asiantuntijuus poliisina erilaisissa työryhmissä sekä nuorisovalvontavuorot. Valvontavuorossa ankkuritiimi niin sanotusti jalkautuu nuorten pariin esimerkiksi kaupungilla nuorten suosimissa paikoissa tai nuorisotiloissa. Tarkoituksena on keskustella nuorten kanssa ja puuttua nuorten epäkohtiin sekä rikolliseen käyttäytymiseen. Tällaisia valvontavuoroja on vuodessa 5-10. Kokkolan ankkuripoliisin toimenkuva sisältää ankkuritoiminnan lisäksi myös muita tutkinnan tehtäviä. Noin 80 prosenttia työstä on ankkuritoimintaa ja loput

20 prosenttia muuta tutkintaa, joka sisältää pääsääntöisesti muita kuin nuoriin liittyviä toimia.

Kokkolassa ankkuritiimi toimii Kokkolan poliisiaseman tiloissa, ja heidän työtilansa on yhteinen. Ankkuritiimiläisille on kuitenkin mahdollistettu työrauha esimerkiksi erillisillä tapaamis- ja kuulusteluhuoneilla. Yhteinen työtila Kokkolassa mahdollistaa jatkuvan keskinäisen vuorovaikutuksen tiimiläisten kesken, minkä lisäksi pääsääntöisesti kerran viikossa järjestetään tiimipalaveri. Tiimipalaverissa sovitaan tapaamisista. Palaverissa pohditaan toimia tavattavan nuoren suhteen ja kartoitetaan ketkä osallistuvat tapaamisiin. Kokkolan ankkuripoliisi kokee, että heidän keskinäinen vuorovaikutuksensa on hyvin avointa. Ankkuripoliisin mukana yhteistyön edistämiseksi Kokkolan ankkuritiimillä on käytössä yhteneväinen vaatetus. Heillä on käytössä ankkuritiimin logolla varustettu huppari, takki ja pipo. Etenkin valvontavuoroissa, kouluilla ja tapahtumissa tiimiläiset käyttävät yhteneväistä vaateustusta, jotta heidät tunnistetaan. Kokkolan ankkuritiimi toimii myös yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyö on parantunut ja sitä on entistä enemmän etenkin koulujen kanssa. Kokkolan ankkuritiimi käy kouluilla erilaisissa palaverissa, muun muassa ohjausryhmien kanssa. Yhä enemmän koulut ottavat oma-aloitteisesti yhteyttä Kokkolan ankkuritiimiin. Tämän lisäksi yhteistyötä tehdään esimerkiksi nuorisotoimen sekä sosiaalipäivystyksen kanssa. Kokkolan ankkuritiimi on myös järjestänyt tapahtuman kauppojen työntekijöille, jonka tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta toimenpiteistä koskien nuorten tekemiä rikoksia. Kun puhutaan esimerkiksi 10-vuotiaasta lapsesta, saattaa ilmoitus näpistyksestä jäädä kaupan toimesta tekemättä, koska he ajattelevat kyseessä olevan pieni juttu. Tällaisten tilanteiden suhteen ankkuritiimi kävi läpi mitä toiminnasta seuraa lapselle ja minkä vuoksi ilmoitus on tärkeä tehdä. Kokkolan ankkuripoliisi kokee, että Kokkolan ankkuritoiminta edistää niin ankkuritiimin yhteistyötä kuin yhteistyötä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kokkolan ankkuritiimin päätarkoituksena on tavata nuoria varhaisessa vaiheessa ja puuttua nuoren käyttäytymiseen jo lievässä vaiheessa. Ankkuripoliisi korostaa, että etenkin psykiatrisen sairaanhoitajan avulla pystytään tekemään arvio tilanteesta jo varhaisessa vaiheessa. Näin ankkuritiimi pyrkii toimimaan ennaltaehkäisevästi. Ankkuritiimi on myös esillä sosiaalisessa mediassa omalla Instagram-tilillään edistäen tietoisuutta ankkuritoiminnasta ja näin ollen pyrkii olemaan helposti lähestyttävä. Kun ankkuritiimi saa ilmoituksen nuoresta, aloitetaan ottamalla yhteys nuoren vanhempiin tai huoltajiin. Sen jälkeen sovitaan tapaamisesta ja arvioidaan tilanne. Nuori tavataan, mutta tapaamisen sisältö riippuu nuoren iästä. Jos kyseessä on alle 15-vuotias, on kyseessä puhutus. Kun taas yli 15-vuotiaan kanssa tehdään

kuulustelu. Ensimmäisessä tapaamisessa kartoitetaan myös nuoren tilannetta esimerkiksi koulun, opiskelun, harrastuksen ja muun elämäntilanteen suhteen. Kokkolassa tapaamisia voidaan järjestää ankkuritiiminä lähtökohtaisesti 1-5 kertaa, mutta tarkkaa rajaa ei ole. Vaikka tapaamisia on useampi, ei tapaamisessa aina ole koko ankkuritiimi. Tapauskohtaisesti nuoren tilanne ja avun tarve kartoitetaan, jonka jälkeen päätetään, ketä toimijoita tapaamisessa tarvitaan. Itse tapaamisessa nuori puhutetaan tai kuulustellaan ja poliisin toimesta käsitellään asian laillista puolta, kun taas sosiaalityöntekijä kartoittaa nuoren elämäntilannetta. Kokkolan ankkuritiimillä ei ole konkreettisesti käytössä käsikirjan mukaista tapaamisrunkoa, vaikka ankkuritiimi ottaa rungon mukaiset asiat huomioon tapaamisissa. Väkivaltaista ekstremismia ankkuritiimi tunnistaa ja puuttuu siihen yhteistyössä poliisin ennalta estävän toiminnan kanssa.

Kokkolan ankkuripoliisi kokee, että heidän toimintansa vastaa pääpiirteittäin Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallia. Ankkuripoliisi kuitenkin nostaa esille, että eroavaisuuksia käsikirjan kanssa löytyy poliisiin tutkinnalliselta puolelta. Käsikirjan mukaan katsotaan, että nuoren toimiin ei voida enää puuttua tai vaikuttaa ankkuritoiminnalla, jos nuori esimerkiksi uusii rikoksen useita kertoja. Tällöin nuoreen voisi kohdistaa poliisitoimia myös muut tutkijat kuin ankkuritiimin ankkuripoliisi. Kokkolassa ankkuripoliisin toimenkuvaan kuuluu kuitenkin käytännössä kaikki alle 18-vuotiaisiin liittyvät ilmoitukset eikä näin ollen ankkuripoliisi pysty niin sanotusti valitsemaan ankkuritoiminnan pariin vain niitä nuoria, jotka hyötymät ankkuritoiminnasta. Tällöin ennaltaehkäisevä puoli kärsii. Ankkuripoliisin mukaan tämän suhteen toiminta eroaa käsikirjasta käytössä olevien resurssien vuoksi.

Kokkolan ankkuripoliisi kokee, että ankkuritoiminnan käynnistämisen ja toiminnan suhteen on tärkeää muiden toimijoiden positiivinen vastaanotto ankkuritoiminnan järjestämisestä ja sen tarpeellisuudesta. Kokkolassa ankkuritoiminta koetaan tärkeänä, jotta nuoren tilanne voidaan arvioida kokonaisvaltaisesti. Moniammatillisuus on tärkeää, sillä esimerkiksi poliisilla ei ole toimivaltuuksia puuttua nuoren oloihin kotona, kun taas sosiaalitoimi pystyy puuttumaan myös niihin olosuhteisiin. Ankkuritiimin yhteneväisyys on tärkeää sen vuoksi, että ymmärretään muiden toimijoiden työnkuva ja moniammatillisuutta osataan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Ankkuripoliisi korostaa, että ankkuritoimintaa tehdään nuoren vuoksi. Jos nuori joutuisi käydä toimijoiden luona eri toimipisteillä, tulisi käyntejä monta ja prosessi pitkittyisi. Ankkuritoiminnassa toimijoiden tarkoituksena on tavata nuori yhdessä. Kokkolan ankkuripoliisi on tyytyväinen Kokkolan ankkuritoimintaan.

7.1.1 Tulokset

Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaan ankkuritiimiin kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta tai näiden alojen asiantuntijuus ja osaaminen Ankkuritoiminnassa on varmistettu jotenkin muutoin (Airaksinen ym. 2019, 35). Kokkolassa ankkuritiimiin kuuluvat poliisi, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä nuorisotyöntekijä. Näin ollen ankkuritiimin moniammatillisuus on varmistettu käsikirjan mukaisesti. Moniammatillisuuden on todettu vahvistajan toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä syventävän ymmärrystä toisen ammattilaisen tehtävistä, rooleista ja työtavoista (Airaksinen ym. 2019, 14). Kokkolassa ankkuritiimi edistää käsikirjan mallin mukaisesti yhteistyötään, sillä heille on mahdollistettu yhteiset työtilat, säännölliset palaverit sekä yhteinen vaatetus. Kokkolassa koetaan, että nämä yhteistyötä edistävät toimet ovat vahvistaneet ankkuritiimin keskinäistä yhteistyötä ja yhteistyö on avointa. Kokkolan ankkuripoliisi korostaakin haastattelussa yhteistyön olevan tärkeää nuoren edun vuoksi, jotta voidaan kokonaisvaltaisesti arvioida nuoren tilanne. Ankkuritoiminnan käsikirjassa tuodaan esille myös yhteistyökumppaneiden tärkeys, jota edistetään myös Kokkolassa toimimalla yhdessä esimerkiksi koulujen, nuorisotoimen, sosiaalipäivystyksen ja kauppojen kanssa.

Kokkolassa ankkuripoliisin toimenkuvaan kuuluu Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimet, joita ovat nuorten puhuttaminen, ankkurissa mukana olevien nuorten tekemien rikosten esitutkinta sekä rikosten ennaltaehkäisy. Nuoren tapaamisen suunnittelu ja toteutus, sekä jatkotyöskentelyn arviointi on mahdollistettu Kokkolassa mallin mukaisesti. Kokkolan ankkuritapaamisiin kuuluu nuoren yksilöllisen tuen tarpeen arviointi sekä laillisuuskasvatus. Kokkolassa ankkuritapaamisissa noudatetaan pitkälti tapaamisrungon mukaisia käytäntöjä, vaikka konkreettisesti runkoa ei paperisena ole käytössä. Ankkuripoliisin ennaltaehkäiseviin toimiin Kokkolassa kuuluu puuttuminen nuoren toimiin jo varhaisessa vaiheessa, toiminta yhteistyökumppaneiden kanssa sekä valvontavuorot. Myös ennalta estävän strategian 2019-2023 linjauksiin kuuluu, että poliisi menee sinne, missä nuoria on (Enska, Sisäministeriö 2019, 24). Valvontavuorojen tarkoituksena on mennä sinne, missä nuoria on. Kokkolan ankkuritiimi toimii myös näkyvillä sosiaalisessa mediassa, jonka tarkoituksena on lisätä näkyvyyttä ja helposti lähestyttävyyttä. Epäkohdaksi Kokkolassa kuitenkin nousi, että ankkuripoliisi ei resurssien vuoksi toimenkuvassaan pysty keskittymään koko työpanoksellaan ainoastaan niihin nuoriin, jotka kuuluvat ankkuritoiminnan piiriin.

Ankkuritoiminnassa tarkoituksena on, että nuori ja hänen perheensä tavataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja toiminnassa ollaan nuoren puolella. Kokkolan ankkuripoliisi tuokin ilmi, että ankkuritoimintaa tehdään nuoren vuoksi. Ankkuritoiminnan vuoksi nuoren ei tarvitse käydä eri toimijoiden luona eri toimipisteissä, mikä pitkittäisi prosessia. Nuoren osallisuus on ankkuritoimintaa ohjaava periaate, ja Kokkolassa ankkuritiimi ottaa ankkuritoiminnan periaatteet huomioon.

Haastattelun avulla tarkastelin Kokkolan ankkuripoliisin näkökulmasta Kokkolan ankkuritoimintaa. Haastattelulla pyrin selvittämään, onko toiminta Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallin mukaista. Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että toiminta Kokkolassa vastaa käsikirjan mukaista samansuuntaista kansallista mallia vastaten alueen omia tarpeita ja erityispiirteitä. Sen lisäksi, että tutkimus osoittaa toiminnan olevan Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista, kokee Kokkolan ankkuripoliisi olevan tyytyväinen Kokkolan ankkuritoimintaan ja sen tarkoituksen mukaisuuteen. Ottaen kuitenkin huomioon, että lisäresurssit parantaisivat ankkuritiimin ennaltaehkäisevää toimintaa sekä mahdollistaisi ankkuripoliisin keskittymisen niihin nuoriin, joiden voidaan katsoa hyötyvän juuri ankkuritoiminnasta.

7.2 Seinäjoki

Seinäjoen poliisiasemalla toimivaan ankkuritiimiin kuuluu ankkuripoliisi, sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja erityisnuorisotyöntekijä. Seinäjoen ankkuripoliisi kokee, että tiimi vastaisi alueellista tarvetta, jos tiimissä olisi nykyisen kokoonpanon lisäksi psykiatrinen sairaanhoitaja tai muu terveydenhuollon ammattilainen. Ankkuripoliisin mukaan nuorten keskuudessa mielenterveyteen liittyvät ongelmat ovat alkaneet näkyä yhtä enemmän ja ammattilaisen apua niiden suhteen ankkuritoiminnassa tarvitaan. Jos nuori kertoo itse, että hän ei voi hyvin, tarvitaan apua pikaisesti. Jos nuoren tapaamisella olisi mukana psykiatrinen sairaanhoitaja, pystyisi hän puuttumaan nuoren oireisiin hyvinkin nopeasti.

Seinäjoen ankkuripoliisi on työskennellyt ankkuritiimissä vuodesta 2015 saakka. Hän ei saanut erillistä koulutusta ankkuritehtäviin, mutta hän oli käynyt Hämeenlinnassa, Porissa sekä Kokkolassa tutustumassa toimintaan. Vierailujen tarkoituksena oli rakentaa käsitystä toiminnasta ja sitä kautta lähteä rakentamaan toimintaa myös Seinäjoelle. Seinäjoen ankkuritiimissä ankkuripoliisin toimenkuvaan kuuluu alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten esitutkinta ja laillisuuskasvatus sisältäen puhutukset. Tämän lisäksi Seinäjoen ankkuripoliisi tutkii lapsiin kohdistuvia rikoksia sekä tarvittaessa auttaa päivittäistutkinnassa.

Seinäjoella ankkuritiimin työtilat ovat hieman erillään, mutta lähellä toisiaan. Alun perin ankkuripoliisin työpiste on ollut samassa tilassa muiden tiimiläisten kanssa, mutta tila kävi ahtaaksi neljälle hengelle. Tällä hetkellä ankkuripoliisin työtila on muutaman oven takana noin 30 metrin päässä tilasta, jossa työskentelevät sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja. Eri-tyisnuorisotyöntekijän toimipiste sijaitsee Seinäjoen keskustassa, erillään Seinäjoen poliisi-asemasta. Tarvittaessa erityisnuorisotyöntekijä tulee Seinäjoen poliisiasemalle. Seinäjoella yhteistyön edistämiseksi ja toiminnan sujuvuuden lisäämiseksi maanantaisin pidetään tiimipalaveri. Tiimipalaverissa käydään läpi edellisen viikon tapaamiset, katsotaan uudet ilmoitukset sekä käydään kalenteri yhdessä läpi. Tarkoituksena on olla ajan tasalla tiimiläisten aikatauluista ja toimista. Seinäjoen ankkuritiimillä ei ole yhteneväistä vaatetusta, mutta asia on pohdinnassa. Seinäjoella edistetään yhteistyötä muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tapauskohtaisesti. Tiimin kesken sovitaan, että kuka on yhteydessä eri yhteistyökumppaneihin, mutta toimitaan kuitenkin yhdessä. Koulut, sosiaalitoimi sekä sijoituspaikat ovat usein yhteydessä ankkuripoliisiin. Seinäjoen ankkuripoliisi kokee, että ankkuritiimi työskentelee yhtenäisesti ja työskentely tiimissä toimii hyvin.

Seinäjoella ennaltaehkäisy keskittyy kesän tapahtumiin ja koulun päättäjäisiin. Seinäjoen ankkuritiimi ei tee kouluvierailuja, mutta koulujen vanhempainilloissa ankkuripoliisi on käynyt. Seinäjoen ankkuripoliisi kokeekin, että käsikirjan toimintamallista poiketen Seinäjoella ennaltaehkäisy jää vähemmälle nuorten osalta. On kuitenkin huomioitavaa, että alueelliset tarpeet huomioiden Seinäjoella ei koeta, että ennaltaehkäisy ja ennalta estäminen tulisikaan olla niin suuremmassa mittakaavassa, kuin se on Ankkuritoiminnan käsikirjassa esitetty. Ankkuripoliisi kokee, että kouluilla olisi kuitenkin kova tarve, mutta tämän hetkiset resurssit eivät riitä vastaamaan koulujen tarpeita. Seinäjoen ankkuritiimillä ei ole yhteistä toimintaa sosiaalisessa mediassa, mutta Seinäjoen ankkuripoliisilla on. Hän esiintyy poliisina sosiaalisessa mediassa, ja sitä kautta nuoret tunnistavat hänet ja tulevat juttelemaan.

Kun nuoresta herää huoli, Seinäjoen ankkuritiimi kartoittaa alkutilanteen hankkimalla tietoa tapahtuneesta sekä siitä, mitä tiedetään nuoresta ja hänen perheestään. Ennen tapaamista myös kuullaan mahdolliset asianomistajat sekä päätetään, ketä tapaamiseen osallistuu ankkuritiimistä. Nuori arvioidaan yksilönä ja tiimi miettii, kenen ammattitaitoa tarvitaan. Ankkuritapaamisella ankkuripoliisi kuulustelee tai puhuttaa nuoren riippuen iästä. Tapaamisella on tarkoitus laillisuuskasvatuksen kautta saada nuori ymmärtämään omat toimensa ja niiden mahdolliset seuraukset. Tapaamisella keskustellaan myös nuoren elämäntilanteesta.

Tapaamisen aikana sovitaan, kuka jatkaa nuoren kanssa, jos jatkotapaamisille on tarvetta. Useimmiten sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja tai erityisnuorisotyöntekijä hoitavat jatkotapaamiset ja huolehtivat tarkoituksenmukaisesta palveluohjauksesta. Seinäjoella ankkuritiimillä on käytössä mukautettu tapaamisrunko, jota he muokkaavat tapauskohtaisesti.

Seinäjoen ankkuripoliisi kokee, että ankkuritoiminta Seinäjoella ei vastaa täysin Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista mallia, sillä nuorten osalta ennaltaehkäisyä eikä ennalta estämistä toimintaa ole niin paljon. Myös Seinäjoen ankkuripoliisi nostaa esille sen, että Seinäjoella ankkuripoliisin tutkintaan ohjautuvat myös ne nuoret, jotka eivät ole enää ensikertalaisia eikä ankkuritoiminta ole enää välttämättä oikea ratkaisu heille. Ankkuripoliisi kokee kuitenkin kokonaisuudessaan ankkuritoiminnan olevan tarkoituksenmukaisena ja Seinäjoella ankkuritiimi on toimiva. Seinäjoen ankkuripoliisi kokee tärkeäksi toiminnan kannalta sen, että muut toimijat kokevat ankkuritoiminnan tarpeelliseksi. Sosiaalipuolen edustaja ja sektorinjohtaja ovat sitä mieltä, että ankkuritoiminta on vakiintunut. Myös esimiehen näkemys ja asenne ankkuritoimintaa kohtaan vaikuttavat toimintaan paljon. Nuoret sekä nuorten vanhemmat ja huoltajat ovat kokeneet ankkuritoiminnan hyväksi työmuodoksi ja työtä on korostettu tärkeäksi. Alueellinen verkostoituminen on toiminnassa tärkeää ja ankkuritiimi pyrkii toimimaan helposti lähestyttävänä. Seinäjoella on tärkeää, että tiimi toimii yhtenäisesti, jotta ymmärretään muiden toimijoiden osaamisala ja osataan hyödyntää sitä nuoren hyväksi. Nuorelle on tärkeää, että henkilö on hänestä kiinnostunut, sillä nuorella on tarve tulla kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi.

7.2.1 Tulokset

Seinäjoella ankkuritiimiin kuuluvat poliisi, sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja ja erityisnuorisotyöntekijä. Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaan myös terveystoimen pitäisi kuulua ankkuritiimiin, jos sen katsotaan olevan tarpeellista alueelliset tarpeet huomioon ottaen. Seinäjoen ankkuripoliisi kokeekin, että heidän alueelliset tarpeensa ja erityispiirteet täyttyisivät, jos tiimissä olisi psykiatrinen sairaanhoitaja. Näin ollen voidaan katsoa, että ankkuritiimin rakenne moniammatillisesti Seinäjoella ei ole käsikirjan mukaisesti täysin mahdollistettu. Ankkuritiimin välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta voi edistää monella tapaa. Seinäjoella yhteistyötä ja vuorovaikutusta edistetään etenkin yhteisellä tiimipalaverilla. Myös eri toimijoiden työtilat ovat osittain lähellä toisiaan, jolloin vuorovaikutus on helpompi mahdollistaa. Toisaalta taas erityisnuorisotyöntekijän työtilat ovat erillään Seinäjoen poliisiasemasta, minkä voidaan katsoa olevan toteutettu eri tavalla kuin se käsikirjan mukaisesti on

tarkoitettu. Kuitenkin on otettava huomioon, että tarpeen tullen erityisnuorisotyöntekijä saapuu Seinäjoen poliisiasemalle ja toimii muun tiimin kanssa. Myös Seinäjoella edistetään yhteistyötä yhteistyökumppaneiden kanssa kuten käsikirjan mukaan pitäisi, mutta esimerkiksi koulujen osalta toiminta on vähäisempää resurssien vuoksi. Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaan yhteistyötä tulisi edistää myös ankkuritiimin yhtenevällä vaatetuksella. Seinäjoella yhtenäistä vaatetusta ei ole käytössä, mutta asia on pohdinnassa.

Seinäjoella ankkuripoliisin toimenkuvaan kuuluu Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten esitutkinta ja laillisuuskasvatus sisältäen puhutukset. Tämän lisäksi Seinäjoen ankkuripoliisi tutkii lapsiin kohdistuvia rikoksia sekä tarvittaessa auttaa päivittäistutkinnassa. Ankkuripoliisi mainitseekin, että hänen työaikansa ei riitä niin paljon ennaltaehkäisemiseen nuorten osalta, kuin sitä tulisi toimintamallin mukaisesti mahdollistaa. Ennaltaehkäisy Seinäjoella keskittyy kesän tapahtumiin ja koulun päättäjäisiin. Ankkuritapaamisten voidaan katsoa Seinäjoella tapahtuvan Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti ja tapaamisten suhteen noudatetaan tapaamisrunkoa, jota muokataan tapauskohtaisesti. Seinäjoen ankkuripoliisin haastattelussa kävi myös ilmi, että Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisia periaatteita noudatetaan. Ankkuripoliisi korostaa haastattelussa nuoren etua ja kuulluksi tulemistä, mikä on tärkeää, sillä käsikirjan mukaisesti nuoren osallisuus on ankkuritoimintaa ohjaava periaate.

Haastattelun avulla tarkastelin Seinäjoen ankkuritoimintaa ankkuripoliisin näkökulmasta. Seinäjoen ankkuritoimintaa järjestetään myös pääosin Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti ottaen huomioon muutaman eriäväisyyden toiminnassa. Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että kansallisesti samansuuntaista mallia noudatetaan muutoin, paitsi ankkuritiimin moniammatillisuuden osalta sekä ennaltaehkäisyyn. Ankkuripoliisi ei koe, että ennaltaehkäisyyn tulisi alueen tarpeiden mukaan olla niin suuressa mittakaavassa kuin se Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti tulisi olla. Siitä huolimatta alueelle tulisi kuitenkin ankkuripoliisin mukaan mahdollistaa lisää resursseja ennaltaehkäisyyn, jotta toiminta olisi toimintamallin mukaista. Ankkuritiimiin tulisi myös mahdollistaa moniammatillisuuden täyttyminen myös terveystoimen osalta, jotta nuori voidaan ottaa kokonaisvaltaisesti huomioon.

7.3 Vaasa

Vaasassa ankkuritoiminnasta vastaa yksi ankkuripoliisi. Vaasassa ankkuripoliisilla ei ole tukenaan moniammatillista tiimiä, jolloin voitaisiin puhua ankkuritiimistä. Vaasan

ankkuripoliisi kokee, että alueen tarpeita ja erityispiirteitä ei ole otettu huomioon eivätkä ne täyty. Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaan ankkuritoiminnasta vastaa moniammatillinen ankkuritiimi, ja Vaasan ankkuripoliisi kokee, että ankkuritoiminnan niin sanotut kriteerit eivät täyty Vaasassa. Vaasan ankkuripoliisi kertoi haastattelussa, että kaipaasi tuekseen myös muita toimijoita.

Vaasan ankkuripoliisi on työskennellyt ankkuripoliisina 1,5 vuotta. Hän ei ole saanut erillistä koulutusta toimenkuvaan. Vaasassa ankkuripoliisi puuttuu alle 18-vuotiaiden rikoksiin ja rikollisiin tekoihin. Toimenkuva sisältää puhutukset ja esitutkinnan. Vaasan ankkuripoliisi kertoo, että hänelle kuuluu tapaukset, joihin liittyy etenkin alle 15-vuotias, tai 15-18-vuotias, joka ei ole ollut aiemmin tekemisissä poliisin kanssa. Jos nuori on ollut usein tekemisissä poliisin kanssa, esitutkintaa suorittavat myös muut Vaasan poliisit. Ankkuripoliisi on käynyt myös pitämässä esityksiä kouluilla aloittaessaan työskentelyn ankkuripoliisina, mutta tällä hetkellä siihen ei ole aikaa eikä ankkuripoliisi ehdi toimia yhteistyökumppaneiden kanssa. Ankkuripoliisi on käynyt kuitenkin lastensuojelukodissa puhumassa rikollisuudesta. Ankkuripoliisi on aloittamisensa jälkeen tehnyt kerran valvontavuoron koulun päättäjäisten aikaan yhteistyössä sosiaalityöntekijän ja toisen poliisin kanssa.

Vaikka Vaasan ankkuritoiminnassa ei ole mukana virallisesti muita toimijoita, toimii ankkuripoliisi yhteistyössä päivystävien sosiaalityöntekijöiden kanssaan. Päivystävät sosiaalityöntekijät eivät ole samassa toimipisteessä ja he tulevat paikalle vain pyydettyä. Kun tapaamiseen pyydetään päivystävä sosiaalityöntekijä, on mahdollista, että sosiaalityöntekijä joutuu keskeyttämään tapaamisen nuoren kanssa johtuen päivystämisestä. Vaasan ankkuripoliisi suunnittelee nuorten tapaamiset itse ja järjestää toimintaa yksin. Vaasan ankkuripoliisilla ei ole käytössä ankkurivaatetusta. Haastattelussa kävi ilmi, että hän on ollut mukana ankkuripalavereissa. Tarkoituksena on ollut järjestää palaveri kerran tai kahdesti vuodessa. Paikalla ankkuripalavereissa on ollut johtoporras sekä poliisista, että sosiaalitoimesta ankkuripoliisiin ja sosiaalityöntekijöiden lisäksi. Ankkuripoliisin mukaan tarkoituksena on ollut poliisin näkökulmasta tuoda esille, minkä vuoksi ankkuritoiminta ja sen moniammatillisuus olisi tärkeää Vaasassa. Sosiaalitoimi on katsonut, että sosiaalipäivystys riittää eivätkä he koe tarvetta ankkuritoiminnalle, sillä heillä on toiminnassaan käytössä ensiarviointi tuen tarpeesta.

Vaasan ankkuripoliisi pyrkii toimimaan ennaltaehkäisevästi puuttumalla rikoskierteeseen varhaisessa vaiheessa ja nuoren tapaamisessa on pyrkimyksenä kartoittaa kokonais kuvaa

nuoren elämästä. Ankkuripoliisi kertoi, että vaikka resurssien vuoksi hänellä ei ole aikaa tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, tietävät koulut ankkuripoliisista ja ottavatkin usein omatoimisesti yhteyttä rikosilmoituksiin liittyvissä asioissa. Ankkuripoliisi on myös keskustellut nuorisotalojen nuorisotyöntekijöiden kanssa, ja sitä kautta ankkuripoliisi saa tietoa nuorista ja heidän käyttäytymisestään, jotta poliisi pystyy puuttumaan rikoskäyttäytymiseen. Ennaltaehkäisyn kannalta Vaasan ankkuripoliisi on sitä mieltä, että valvontavuoroja pitäisi lisätä Vaasan alueella.

Kun nuoresta herää huoli ja Vaasan ankkuripoliisi saa ilmoituksen nuoresta, nuori kutsutaan puhutteluun tai kuulusteluun. Myös vanhemmat ovat melkein aina mukana. Puhuttelussa tai kuulustelussa hoidetaan asian esitutkinnallinen puoli, mutta sen lisäksi keskustellaan nuoren kanssa asiasta. Tällöin keskustellaan esimerkiksi, mikä syy tapahtumille on, miten tulevaisuudessa tulisi toimia ja mitä seurauksia nuoren toimilla on. Näihin tapaamisiin ankkuripoliisi kutsuu myös päivystävän sosiaalityöntekijän. Koska ankkuritiimiä ei ole, on Vaasan ankkuripoliisi toimittanut sosiaalitoimelle Ankkuritoiminnan käsikirjan. Ankkuripoliisin tarkoituksena on ollut varmistaa, että tapaamisissa pystyttäisiin sosiaalitoimen kanssa yhdessä toimimaan käsikirjan mukaisesti. Ankkuripoliisin mukaan tästä huolimatta, on hyvin vaikea toimia yhdessä, koska varsinaista yhteistä toimintaa sosiaalitoimen kanssa ei ole. Ankkuripoliisi kertoi, että tapaamisen jälkeen nuori jatkaa sosiaalitoimen kanssa erikseen. Vaasan ankkuripoliisilla ei ole mahdollisuutta tavata nuorta uudelleen ilman uutta ilmoitusta nuoresta, vaikka katsoo, että jatkotoimenpiteet voisi usein olla tarpeen. Hän kertoi haastattelussa, että sellaisissa rikoksissa, joissa mukana on asianomistaja, pyrkii ankkuripoliisi saamaan nuoren sovitteluun. Rikosasioiden sovittelu on maksutonta palvelua, jossa rikoksen epäillylle ja uhrille annetaan mahdollisuus kohdata toisensa puolueettoman sovittelijan välityksellä (Konttinen 2019, 11). Vaasassa nuoren tapaamisissa ei ole käytössä tapaamisrunkoa, mutta hän pyrkii noudattamaan käsikirjan mukaisia toimia käytössä olevien resurssien mukaan.

Vaasan ankkuripoliisin mukaan Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamalli on todella hyvä ja ohjaava, mutta hän ei pysty yksin toimimaan sen mukaisesti eikä resurssien vuoksi hänelle ole tarjottu mahdollisuutta toimia käsikirjan mukaisesti. Käsikirjan mukaan ankkuritiimin tulisi edistää nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäistä rikollisuutta moniammatillisesti, mutta tätä ei voida Vaasassa toteuttaa. Ankkuripoliisilla ei ole ankkuritiimiä eikä käsikirjan mukaista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Vaasan ankkuripoliisin mukaan poliisin ennalta estävää toimintaa pitäisi tehostaa Vaasassa, jolloin pystyttäisiin puuttumaan

väkivaltaiseen ekstremismiin. Vaasan ankkuripoliisi ei pysty tällä hetkellä puuttumaan väkivaltaiseen ekstremismiin ennaltaehkäisevästi resurssien vuoksi. Vaasan ankkuripoliisi koee ankkuritoiminnan Vaasassa hyvin erilaiseksi kuin Kokkolassa ja Seinäjoella, sillä Vaasassa ei käsikirjan mukaista ankkuritoimintaa ole. Hän koee, että Vaasaan ehdottomasti tarvittaisiin ankkuritoimintaa, jotta alueelliset tarpeet täyttyisivät myös Vaasassa Kokkolan ja Seinäjoen tavoin. Vaasan ankkuripoliisi on sitä mieltä, että Vaasassa sosiaalitoimi toimii varmasti hyvin ja samoin poliisi, mutta he toimivat erillään. Nuori saa apua ja tukea, mutta ei moniammatillisesti eikä ankkuripoliisin mielestä yhtä tehokkaasti ja nopeasti kuin olisi tarpeen. Tällä hetkellä Vaasassa nuori käy eri tapaamisissa eri paikoissa, toisin kuin Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamallissa.

7.3.1 Tulokset

Vaasassa ankkuritoiminnassa on mukana vain ankkuripoliisi eli voidaan päätellä, että ankkuritiimin moniammatillisuutta ei ole varmistettu Vaasassa Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti. Näin ollen myöskään ei voida tarkastella vahvistetaanko toimijoiden välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta käsikirjan mukaisesti. Myös toimet yhteistyökumppaneiden kanssa ovat varsin vähäisiä resurssien vuoksi. Ankkuripoliisi koee, että ankkuritoiminnan moniammatillisuus olisi tarpeellista Vaasassa ja se tulisi varmistaa käsikirjan mukaisesti.

Vaasassa ankkuripoliisin toimenkuvaan kuuluu omalta osaltaan Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset toimet, joita ovat nuorten puhuttamien ja nuorten tekemien rikosten esitutkinta. Ankkuripoliisi pyrkii nuorten tapaamisissa noudattamaan käsikirjan tapaamisrungon mukaisia käytäntöjä, vaikka hänellä ei ole tukenaan moniammatillista tiimiä. Haastattelun perusteella voidaan katsoa, että tapaamisten suunnittelua, toteutusta ja jatkotyöskentelyn arviointia ei järjestetä Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti, sillä ankkuripoliisi toimii yksin ja vain itse tapaamisessa on mukana päivystävä sosiaalityöntekijä. Jatkotyöskentelyä Vaasassa ei järjestetä käsikirjan mukaisesti, sillä ankkuripoliisilla ei ole mahdollisuutta tavata nuorta uudelleen ja sosiaalitoimi tekee arvion nuoren jatkosta erillään ankkuripoliisista. Käsikirjassa kerrotaan, kuinka toiminnan tarkoituksena olisi saada nuorelle moniammatillista apua niin sanotusti yhden luukun tekniikalla eli nuoren ei tarvitsisi käydä eri toimijoiden luona erillisillä kerroilla. Tämä periaate ei toteudu Vaasassa.

Ennaltaehkäisy on tärkeä osa ankkuritoimintaa ja sen toteutuminen on jäänyt vähäiseksi Vaasassa. Ankkuripoliisi on työskentelynsä aikana tehnyt yhden valvontavuoron, jonka

tarkoituksena on puuttua nuorten toimintaan ennaltaehkäisevästi sekä lisätä vuorovaikutusta nuorten kanssa. Syyksi ennaltaehkäisyn tilanteelle nousee resurssien puute.

Haastattelussa selvisi, että Vaasassa ankkuritoimintaa järjestää yksin ankkuripoliisi eikä tällöin toiminnan voida katsoa olevan Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista. Ankkuritoimintaa tulisi järjestää moniammatillisesti, eikä moniammatillisuus toteudu Vaasassa. Vaasan ankkuripoliisi kokee, että moniammatillista ankkuritoimintaa tarvittaisi alueelle, jotta alueen tarpeet ja erityispiirteet täytyisivät.

7.4 Yhteenveto tuloksista Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisuudesta

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että kokonaiskuvassa Kokkolassa ankkuritoimintaa järjestetään Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisesti ottaen huomioon alueelliset tarpeet ja erityispiirteet. Seinäjoella ankkuritoiminta on pitkälti Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista, mutta alueen tarpeet ja erityispiirteet täytyisivät entistä tehokkaammin, jos ankkuritiimissä olisi myös psykiatrinen sairaanhoitaja. Seinäjoella ennaltaehkäisevä toiminta eroaa hieman käsikirjan toimintamallista. Toiminnassa on kuitenkin otettu huomioon alueelliset tarpeet, ja Seinäjoen ankkuripoliisin mukaan kyseiselle toiminnalle ei ole alueellisesti suuri tarve esimerkiksi väkivaltaisen ekstremismin suhteen. Vaasassa ankkuritoiminnasta vastaa yksin ankkuripoliisi, joten on selvää, että toiminta ei ole Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaista. Ankkuritoimintaa tulisi käsikirjan mukaan järjestää moniammatillisesti. Näin ollen Vaasassa ei suoranaisesti voidakaan puhua ankkuritoiminnasta, vaan nuorten hyvinvointiin ja rikolliseen käyttäytymiseen puuttuu ankkuripoliisi. Vaasan ankkuripoliisin pyrkii kuitenkin edistää toiminnallaan ankkuritoiminnan mukaisia periaatteita moniammatillisuuden puuttumisesta huolimatta.

7.5 Ankkuritoiminnan yhteneväisyys Pohjanmaan poliisilaitoksessa

Kokkolan, Seinäjoen ja Vaasan ankkuripoliisien käsitykset ankkuritoiminnan yhteneväisyydestä olivat varsin realistiset Pohjanmaan poliisilaitoksessa. Ankkuripoliisit olivat tietoisia eroavaisuuksista kaupunkien välillä. Ankkuritiimien moniammatillisuus erosi osittain paljon toisistaan, etenkin verrattaessa Vaasaa Kokkolaan ja Seinäjokeen. Pohjanmaan poliisilaitosten ankkuritiimien moniammatillisuus on siis mahdollistettu seuraavasti:

Kokkola: ankkuripoliisi, nuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja.
 Seinäjoki: ankkuripoliisi, erityisnuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja.
 Vaasa: ankkuripoliisi.

Kokkolassa ja Seinäjoella keskitytään yhteistyön ylläpitoon ja kehittämiseen kuin myös toimintaan yhteistyökumppaneiden kanssa. Vaasassa ankkuritiimin puutteen ja käytössä olevien resurssien vuoksi yhteistyötä eikä toimintaa ole muutoin kuin päivystävän sosiaalityöntekijän kanssa. Ennaltaehkäisyssä näkyy Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella myös eroja. Tuloksista voidaan päätellä, että Kokkolassa ennaltaehkäisevää toimintaa järjestetään eniten. Ero Seinäjokeen ja Vaasaan on melko mittava. Kokkolassa tätä tilannetta edistää käytössä olevat resurssit, sillä Kokkolassa on myös oma koulupoliisi, joka omalta osaltaan tekee yhteistyötä koulujen kanssa. Kouluvierailujen sijaan ankkuritiimi pystyy keskittymään muuhunkin yhteistyöhön koulujen kanssa sekä toimimaan sen lisäksi muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Ankkuritapaamisten suhteen kaikki Pohjanmaan poliisilaitoksen ankkuritoimijat pyrkivät noudattamaan tapaamisrungon mukaista toimintaa. Kokkolassa ja Seinäjoella päätetään ennen tapaamista tapaamisiin osallistuvat toimijat, kun taas Vaasassa se ei ole mahdollista. Vaasassa tapaamisiin tulee päivystävä sosiaalityöntekijä. Jatkotapaamisten suhteen Kokkolassa ja Seinäjoella tiimiläisten on mahdollista tavata nuori uudelleen, toisin kuin Vaasassa. Seinäjoen ankkuripoliisi kuitenkin korostaa, että psykiatrisen sairaanhoitajan puuttuminen tiimistä vaikuttaa toimintaan. Kokkolassa katsotaankin, että psykiatrisen sairaanhoitajan rooli tiimissä on tärkeä oikean avun saamiseksi nuorelle.

Yhteenvetona voidaan tutkimusten tuloksena todeta, että ankkuritoiminta Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella ei ole yhteneväistä. Kokkolan ja Seinäjoen ankkuritoiminnan yhteneväisyys on merkittävä, mutta Vaasan ankkuritoiminnassa on paljon eroavaisuuksia verrattuna Kokkolaan ja Seinäjokeen. Toimintaa ei myöskään pysty muuttamaan yhteneväiseksi, jos resurssit järjestää ankkuritoimintaa eivät ole Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaiset. On myös huomioitavaa, että ankkuritoiminnan järjestäminen vaatii myös muiden toimijoiden kuin poliisin kannatuksen ankkuritoiminnan tärkeydestä. Tulokset osoittivat, että tämän hetken tilanteen mukaan nuorille ja perheille ei ole mahdollistettu yhdenvertaisia palveluita Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella.

Kaikki kolme Pohjanmaan poliisilaitoksen ankkuripoliisia kokevat, että Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamalli on hyödynnettävissä silloin, kun moniammatillisuus ja resurssit ovat mahdollistettu käsikirjan mukaisesti. Ankkuripoliisit kokevat, että ankkuritoimintaa Pohjanmaan poliisilaitoksessa tarvitaan.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tutkia, toteutuvatko Sisäministeriön julkaiseman Ankkuritoiminnan käsikirjan (2019) mukaiset toimintatavat ja periaatteet Pohjanmaan poliisilaitoksessa. Tämän lisäksi tutkin, onko ankkuritoiminta yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. Tutkimuksessani oli tarkoituksena selvittää tutkimuksen tulokset ankkuripoliisin näkökulmasta haastatteleamalla alueen kolmea ankkuripoliisia. Tutkimusmenetelmäksi työhöni valikoitui laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksen tuloksien tarkoituksena oli osoittaa organisaation näkökulmasta mahdolliset havaitut puutteet ankkuritoiminnassa. Muutoksia toiminnassa ei voida tehdä, ellei puutteita tunnisteta.

Ankkuripoliisien haastatteluissa selvitin, kuinka ankkuritoimintaa järjestetään heidän näkökulmastaan Kokkolassa, Seinäjoella ja Vaasassa. Vertailin heidän vastauksiaan Ankkuritoiminnan käsikirjaan, jota kautta muodostin tulokset, onko toiminta käsikirjan mukaista. Lopuksi vertailin haastateltavien vastauksia toisiinsa saadakseni tuloksia tutkimuskysymyksen, onko ankkuritoiminta yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. Pohdittaessa tutkimuksen luotettavuutta on otettava huomioon, että tutkimukseni on toteutettu vain ankkuripoliisin näkökulmasta. Kokonaisvaltaisen näkemyksen ankkuritoiminnan järjestämisestä ja sen toteutumisesta Pohjanmaan poliisilaitoksessa saisi, jos tutkimukseen tuotaisiin myös ankkuritiimien muiden toimijoiden, eli sosiaali- nuoriso- ja terveystoimen näkökulmat. Tämän lisäksi tutkimuksen luotettavuutta lisäisi esimiestason näkemys. Koen kuitenkin, että haastatteleamalla kaikkia Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen ankkuripoliiseja, sain tutkimukseni laajuuteen nähden riittävästi tietoa. Olisi kuitenkin varsin mielenkiintoista, jos tutkimustani laajennettaisiin myös muiden toimijoiden ja esimiesten näkökulmista. Näkemykset esimerkiksi alueellisista tarpeista ja erityispiirteitä voivat olla hyvinkin erilaisia, sillä ankkuritiimiläiset ovat eri alojen ammattilaisia.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös se, kuinka haastattelut ovat järjestetty. Haastattelin Kokkolan ankkuripoliisia kasvotusten, ja haastattelu nauhoitettiin. Haastattelun nauhoittaminen lisää tutkimuksen luotettavuutta. Seinäjoen ja Vaasan ankkuripoliiseja haastattelin puhelimitse tietoteknisten ongelmien vuoksi, jolloin haastattelun nauhoittaminen ei onnistunut. Koen myös, että kasvotusten haastattelemisen parantaa haastateltavan tulkitsemista. Pyrin haastatteluiden kirjaamisessa tuomaan tuloksissa esille ne asiat, jotka ovat merkittäviä tutkimuksen kannalta. Tutkimuksen yleistettävyyden kannalta on merkittävää, että huomioon on otettu vain Pohjanmaan poliisilaitoksen alue ja nimenomaan alueen sisällä ne

kaupungit, joissa toimii ankkuripoliisi. Tutkimukseni ei pyri olemaan valtakunnallisesti yleistettävissä, vaan pyrkimyksenä oli analysoida paikallista tilannetta mahdollisimman perusteellisesti.

Ankkuripoliisien haastatteluissa keskusteluihin nousi terveystoimen vaikutus moniammatillisessa ankkuritiimissä. Kokkolassa ankkuritiimiin kuuluu psykiatrinen sairaanhoitaja. Kokkolan ankkuripoliisi koki, että alueelliset tarpeet ja erityispiirteet Kokkolassa täyttyivät, kun psykiatrinen sairaanhoitaja liittyi ankkuritiimiin. Seinäjoella eikä Vaasassa toiminnassa ole mukana terveystoimea. Seinäjoen ankkuripoliisi koki, että tarpeet ja erityispiirteet täyttyisivät heti, kun myös heidän ankkuritiimiinsä saataisiin psykiatrinen sairaanhoitaja. Seinäjoen ankkuripoliisi kertoi haastattelussa, että jos nuori itse kertoo voivansa huonosti, hän tarvitsee apua heti. Psykiatrisen sairaanhoitajan puuttumisen takia nuoren avun saaminen saattaa kestää hyvinkin kauan. Jos ankkuritiimissä on psykiatrinen sairaanhoitaja ja nuori tarvitsee hänen apuaan, pystytään nuoren tilanteeseen puuttumaan hyvin nopeasti. Tällöin myös täyttyy käsikirjan mukaiset periaatteet nuoren saattamisesta oikean avun piiriin nuoren omien etujen mukaisesti. Seinäjoen ja Kokkolan ankkuripoliisien mukaan on paljon nuoria, jotka tarvitsivat juuri psykiatrisen sairaanhoitajan apua. Muilla tiimin toimijoille ei ole kykyä ammattitaitoisesti tunnistaa psykiatrisen avun tarvetta eikä hoitaa nuorta.

Haastatteluiden vapaassa osiossa (liite 1, kysymys 7) pyysin ottamaan kantaa myös muiden kaupunkien ankkuritoimintaan. Keskustelua herätti Vaasan ankkuritoiminta. Oli selvää, että oikeastaan kyse ei ole ankkuritoiminnasta, sillä Vaasassa toimii ainoastaan ankkuripoliisi. Pinnalle nousi muiden toimijoiden ankkuritoiminnan kannatuksen tärkeys. Jotta ankkuritoimintaa pystytään järjestää, tulee myös muiden toimijoiden kokea toiminta tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Ei riitä, että poliisi kokee nuoren kannalta ankkuritoiminnan kannattavaksi, sillä ankkuritoimintaa tulisi järjestää moniammatillisesti. Kokkolan ja Seinäjoen ankkuripoliisien haastatteluissa kävi ilmi, että muut toimijat (sosiaali-, nuoriso- ja terveystoimi) kokivat ankkuritoiminnan tärkeäksi ja näin ollen moniammatillisuus on mahdollistettu Kokkolassa ja Seinäjoella. Vaasassa taas ankkuritapaamisissa on käynyt ilmi, että sosiaalitoimi ei katso tarpeelliseksi järjestää ankkuritoimintaa, vaikka poliisin puolelta toiminta on katsottu tarpeelliseksi. Näin ollen ankkuritoimintaa ei järjestetä Vaasassa moniammatillisesti. Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaan toiminnan ohjaavia periaatteita ovat nuoren osallisuus, yksilöllisyys ja kokonaisvaltaisuus, moniammatillinen yhteistyö sekä nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja rikosten ennaltaehkäiseminen. Kyseiset periaatteet pohjautuvat etiikkaan ja lainsäädäntöön, jotka ohjaavat ja velvoittavat moniammatilliseen yhteistyöhön. (Airaksinen ym.

2019, 19.) Nämä käsikirjan mukaiset etiikkaan ja lainsäädäntöön pohjautuvat periaatteet toteutuvat Kokkolassa ja Seinäjoella, mutta ei Vaasassa. Kaikki kolme ankkuripoliisia olivat yhtenevästi samaa mieltä siitä, että muiden toimijoiden vaikutus suuri.

Tekemääni tutkimusta ei vastaavanlaisesti ole tehty aikaisemmin, joten oli mielenkiintoista kartoittaa ankkuritoiminnan tilaa. Koska haastattelin ankkuripoliiseja, tutkimus osoittautui havainnoimaan ankkuritoiminnan tilaa organisaation puolelta, kun taas Rothin (2019) tekemä tutkimus selvitti ankkuritoiminnan tilaa asiakkaan näkökulmasta. Tutkimuksessa Roth selvitti, kuinka ankkuritoiminnan asiakkaan eli nuoren vanhemmat ovat kokeneet ankkuritiimin tapaamisen. Omissa haastatteluissa nousi ilmi myös nuoren ja nuoren vanhempien osallisuus ja heidän kokemuksensa ankkuritoiminnasta. Ankkuripoliisit kokivat sen tärkeäksi, että ankkuritoiminta koetaan hyödylliseksi myös asiakkaiden puolelta.

Tutkimukseni toi esiin puutteita Pohjanmaan poliisilaitoksen ankkuritoiminnassa, pääosin Vaasan alueen toiminnassa. Kävi myös ilmi, ettei ankkuritoiminta ole yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella. On kuitenkin haastatteluiden perusteella selvää, että jokainen Pohjanmaan poliisilaitoksen alueen ankkuripoliisi toimii omalla toiminnallaan nuoren hyväksi. Seinäjoen ankkuripoliisin lause haastattelussa jäikin mieleeni: *”nuorella on kova tarve tulla kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi”*. Haastatteluiden perusteella voidaan luottaa siihen, että ankkuripoliisit omalla toiminnallaan pyrkivät varmistamaan sen, että nuori tulee kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi. Ankkuripoliisit ovat oman alansa ammattilaisia, ja he tietävät mitä nuori tarvitsee voidakseen hyvin. Haastatteluissa kävikin ilmi, että toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä on tärkeää ottaa ne toimijat huomioon, jotka todella käytännön tasolla toteuttavat ankkuritoimintaa. Jokainen ankkuripoliisi koki, että Ankkuritoiminnan käsikirjan mukainen toimintamalli ankkuritoiminnan järjestämisestä on mahdollista Pohjanmaan poliisilaitoksessa, vaikka se ei sitä tällä hetkellä jokaisessa laitoksen kaupungissa ole. Käsikirjan mallin mukaisen toiminnan järjestäminen vaatii poliisi-, sosiaali-, nuoris- ja terveystoimen kannatuksen, oikein mahdollistetut resurssit sekä esimiestason näkemyksen ja asenteen ankkuritoimintaa kohtaan.

”Roomaa ei rakennettu päivässä, eikä edes viikossa. Se vaatii aikaa ja motivoituneita ihmisiä”. (Seinäjoen ankkuripoliisi, haastattelu 28.5.2020.)

Opinnäytetyöni toteuttaminen onnistui mielestäni hyvin, vaikka toteutin tutkimukseni melko lyhyessä aikavälissä. Ajankohtaisen ja merkityksellisen aiheen lisäksi halusin tutkimukseni

kehittävän minua myös ammatillisesti. Koen näiden tavoitteiden täyttyneen. Tutkimukseni tavoitteena oli osoittaa mahdolliset puutteet ankkuritoiminnassa, tai jos sitä ei mahdollisteta tavoitteiden mukaisesti Pohjanmaalla poliisilaitoksessa. Koen, että pystyin tutkimuksessa osoittamaan ne havaitut puutteet, joita Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella haastatteluiden tuloksina havaitsin. Tulosten nojalla toivonkin, että toimintaan tehtäisiin muutoksia, jolloin ankkuritoiminnan toimintatavat ja periaatteet olisivat sekä Ankkuritoiminnan käsikirjan mukaisia, että yhteneväisiä Pohjanmaan poliisilaitoksessa. Ankkuritoiminnan mahdollistaminen ja toteuttaminen käsikirjan mukaisesti on tärkeää nuoren osallisuuden, yksilöllisyyden ja kokonaisvaltaisuuden vuoksi, moniammatillisen yhteistyön ja nuoren hyvinvoinnin edistämiseksi sekä rikosten ennaltaehkäisemiseksi. Näiden lisäksi toiminnan mahdollistaminen ja toteuttaminen edistää laajemmassa mittakaavassa myös Suomen sisäistä turvallisuutta.

LÄHTEET

Aaltonen Mikko, Daniellson Petri, Kivivuori Janne, Näsi Matti & Suonpää Karoliina 2018: Kriminologia, Rikollisuus ja kontrolli muuttuvassa yhteiskunnassa. Tallinna, Gaudeamus.

Alasuutari Pertti 2011: Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere, Vastapaino.

Ankkuritoiminta.fi. Luettavissa <https://ankkuritoiminta.fi/etusivu>. Luettu 21.4.2020.

Blom Christa 2015: Alaikäisen rikosoikeudellinen vastuu. Joensuu: Karelia-ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/88122/Blom_Christa.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu: 08.04.2020.

Cobley Arthur, 2015: Introduction to Qualitative Research Methods. University of Hamburg. Luettavissa: https://www.researchgate.net/publication/285471178_Introduction_to_Qualitative_Research_Methods. Luettu: 04.05.2020.

Davydov Denis 2015: The causes of youth extremism and ways to prevent it in the educational environment. Russian Education & Society Volume.

Esitutkintalaki

Eskola Jari & Suoranta Juha 1998: Johdatus laadullisen tutkimukseen. Tampere, Vastapaino

Haikkola Lotta, Hästbacka Noora & Pekkarinen Elina 2019: Kuka vastaa nuorten rikoksiin? Helsinki, Valtioneuvosto.

Harrikari Timo 2010: Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvonta. Rikosseuraamuslaitos.

Hayden Carol, Williamson Tom, Webber Richard James 2007: Schools, pupil behaviour and young offenders: Using postcode classification to target behaviour support and crime prevention programmes. British Journal of Criminology.

HE 44/2002 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan lainsäädännön uudistamiseksi. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020044.pdf>. Luettu: 16.04.2020.

Hinkkanen Ville, Pekkarinen Elina & Savolainen Jukka 2007: Lasten rikolliset teot ja niihin puuttuminen. Helsinki, Hakapaino Oy.

Hirsjärvi Sirkka & Hurme Helena 2000: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki, Yliopistopaino.

Hirsjärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula 2008: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kangaskortet Sebastian & Klemola Niiles 2019: Nuorisorikollisuus Oulun ja Kokkolan alueilla. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/173682/ON_Kangaskortet_Klemola.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu: 03.04.2020.

Kinnunen Riitta & Lindman Jukka & Kaakinen Juha 2012: Ajoissa Ankkuriin, Varhaista puuttumista nuorisorikollisuuteen ja lähisuhdeväkivaltaan. Sosiaalikehitys Oy. Luettavissa: <https://docplayer.fi/6812417-Ajoissa-ankkuriin-varhaista-puuttumista-nuorisorikollisuuteen-ja-lahisuhdevakivaltaan.html>. Luettu 23.4.2020.

Kivivuori, Janne 2013. Rikollisuuden syyt. Helsinki, Nemo.

Koitti Miia & Niemi Joanna 2017: Nuorten rikoksentekijöiden kokemuksia Ankkuritoiminnasta. Laurea-ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/140252/Koitti%20Miia%20Niemi%20Joanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 03.04.2020.

Kontinen Jatta 2019: Sovittelu – Rikos- ja riita-asioiden vaihtoehtoinen konfliktinratkaisumenetelmä. Karelia-ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/167137/Kontinen_Jatta_2019_04_29.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Lastensuojelulaki

Limnell Jarno & Rantapelkonen Jari 2017: Pelottaako? Nuoret ja turvallisuuden tulevaisuus. Docendo.

Moilanen Tanja, Airaksinen Matti & Kangasniemi Mari 2019: Ankkuritoiminnan käsikirja. Moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Sisäministeriön julkaisuja 2019:16. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161483/SM_16_19_Ankkuritoiminnan_kasikirja.pdf?sequence=4&isAllowed=y.

Niemi Hannu (toim.) 2018: Rikollisuustilanne 2017. Helsinki, Helsingin yliopisto.

Näsi Matti & Tanskanen Maiju 2016: Teoksessa: Rikollisuustilanne 2015. Helsinki, Helsingin yliopisto.

Näsi Matti 2016: Teoksessa: Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2016. Helsinki, Helsingin yliopisto.

Paasio Jukka 2019: Poliisin ennalta estävän toiminnan onnistuminen poliisipäällystön näkökulmasta. Laurea-ammattikorkeakoulu. YAMK-opinnäytetyö.

Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/172383/Paasio_Jukka.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu: 22.04.2020.

Perustuslaki

Poliisilaki

Poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen, 25.8.2018: Luettavissa: https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polisenaxwwwstructure/73615_Seppo_Kolehmaisens_puhe_Poliisin_paivana.pdf?8d99c224b509d688. Luettu 20.4.2020.

Ralla.fi. Luettavissa: <https://ralla.fi/index.php/fi/2020/01/30/satsaus-lapsiin-ja-nuoriin-on-paras-investointi-tulevaisuuteen/>. Luettu 1.4.2020.

Rikoslaki

Roth Heli 2019: Ankkuritoiminta vanhemman näkökulmasta. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/260733/ON_Roth.pdf?sequence=2&isAllowed=y. Luettu 13.04.2020.

Ruusuvuori Johanna & Tiittula Liisa (toim.) 2005. Haastattelu: tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere, Vastapaino.

Sisäasiainministeriö 2013: Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä. Luettavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79022/Ankkuri-malli%20moniviranomaisyhteisty%C3%B6ss%C3%A4.pdf>. Luettu 22.4.2020.

Sisäministeriö 2014: Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014 – 2018. Sisäministeriön julkaisu 2/2014. Luettavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79008/Poliisin%20ennalta%20est%c3%a4v%c3%a4n%20toiminnan%20strategia%20vuosille%202014%20-%202018.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sisäministeriö 2016: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Sisäministeriön julkaisu 8/2016.

Luettavissa: https://intermin.fi/documents/1410869/4113506/67644_julkaisu_082016.pdf/1befa515-e73e-4ca3-8b03-59991a98c0e3/67644_julkaisu_082016.pdf.
Luettu: 19.04.2020.

Sisäministeriö 2019: Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161300/SM_3_19_ENSKA.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Sisäministeriö 2020: Kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma 2019-2023. Sisäministeriön julkaisuja 2020:1. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162073/SM_2020_1.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Luettu: 22.04.2020.

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuovi, Sisäisen turvallisuuden portaali. Luettavissa: <https://sisainturvallisuus.fi/yhteis-kuntarauha-ja-vakaus>

LIITE 1

Haastattelukysymykset ankkuripoliiseille

1. Keitä kuuluu ankkuritiimiin omassa yksikössäsi?

Vastaako kokoonpano alueesi tarpeita?

2. Mikä on toimenkuvasi ankkuritiimissä?

Kauanko olet toiminut ankkuripoliisina? Saitko erillistä koulutusta ankkuritehtäviin?

Sisältääkö toimenkuvasi muita kuin ankkuritoimintaan liittyviä tehtäviä?

3. Miten toimit yhdessä muiden ankkuritiimin toimijoiden kanssa yhteistyön edistämiseksi?

Kuinka yhteiset työtilat on mahdollistettu? Järjestetäänkö säännöllisiä palavereita?

Onko teillä käytössä yhteneväinen vaatetus esimerkiksi tapahtumissa? Minkälaista toiminta yhteistyökumppaneiden kanssa on?

4. Miten ankkuritiiminne toimii lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä rikosten ja väkivaltaisen ekstremismin ehkäisemiseksi?

Kun kyseessä on alle 15-vuotias? Kun kyseessä on 15-17-vuotias? Muut toimet, esimerkiksi muiden yhteistyökumppaneiden kanssa?

5. Minkälainen on yksikkösi ankkuriprosessi, kun nuoresta herää huoli?

Mitä tapahtuu ennen tapaamista? Mitä tapahtuu tapaamisessa? Mitä tapahtuu tapaamisen jälkeen? Onko käytössä käsikirjan mukainen tapaamisrunko (liite 2)?

6. Kuinka koet, että Ankkuritoiminnan käsikirjan toimintamalli on hyödynnettävissä?

Vastaako toimintanne käsikirjan mallin mukaisuutta? Eroaako toiminta käsikirjan mallista? Jos toiminta eroaa, miten ja miksi?

7. Vapaa sana.

Tuleeko muuta asiaan liittyvää mieleen? Onko mielestäsi toiminta yhteneväistä Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella? Kuinka muut toimijat kokevat ankkuritoiminnan tarpeellisuuden?

LIITE 2

Ankkuritapaamisen eteneminen. Tapaamisrungolla pyritään nuoren yksilöllisen elämäntilanteen tunnistamiseen ja kartoittamiseen. (Airaksinen ym. 2019, 65.)

Tehtävä	Tehty (x)
VALMISTELEVA TAPAAMINEN MONIAMMATILLISEN TIIMIN KANSSA	
Suunnitellaan, mistä aiheista aiotaan tulevassa tapaamisessa puhua.	
Suunnitellaan, keitä kutsutaan tulevaan tapaamiseen.	
Sovitaan, kuka kertoo mistäkin.	
Sovitaan, kuka kutsuu osallistujat ja mikä on kutsun sisältö.	
VARSINAINEN TAPAAMINEN	
Tervetuloa (esittäytymiskierros).	
Ankkuritoimintamallin läpikäyminen ja tietojenvaihto.	
Tapaamisen tavoitteiden läpikäyminen.	
Tapahtuman käsittely ja tuen tarpeen selvittäminen	
Kerrotaan aiheet sen mukaan, miten on suunnittelussa sovittu.	
Nuoren kuuleminen: mitä tapahtui.	
Yleinen elämäntilanne: vapaa-aika, harrastukset, koulunkäynti, nukkuminen, terveydentila, perheen tilanne, kaverit, rahankäyttö, päihteiden käyttö ja niiden vaikutus.	
Vanhempien näkökulma.	
Tuetaan keskustelua perheenjäsenten ja muiden osallistujien välillä.	
Laillisuuskasvatus ja mahdollisten teon seuraamuksien pohdinta.	
Tapaamisen päättäminen	
Selvitetään, mitä konkreettista osallistujat voivat tehdä sovitulla ajanjaksolla (esim. 2–4 vk). Konkreettiset lupaukset, toimenpiteet ja sitoumukset kirjataan ankkurisuunnitelmaksi.	
(Sovitaan seuraavan tapaamisen ajankohta.)	
Rohkaistaan olemaan tarvittaessa yhteydessä.	
Positiivinen lopetus.	
SEURAAVAT TAPAAMISET	
Tervetuloa.	
Käydään läpi, mitä kuuluu.	
Käydään läpi edelliskerran sitoumukset ja arvioidaan yhdessä niiden toteutumista.	
Tehdään uusi ankkurisuunnitelma kirjaamalla ylös, mitä osallistujat lupaavat tehdä/mihin toimiin sitoudutaan.	
Pohditaan yhdessä, puuttuuko tapaamisista joku, jolla voisi olla toimintamahdollisuuksia nuoren/perheen tukemiseksi.	
Sovitaan tarvittaessa uusi tapaaminen.	